

BEOORDELAARSKURSUS IN MASJIENWERK

LEERPLAN

1. Punteskaal

2. Voorkoms

2.1 Krimp en was van artikels

Vooraf krimp van artikels. Geen artikel mag na voltooiing gewas word nie.

2.2 Materiaal en bybehore

2.2.1 Materiaal: Keuse; paslikheid vir doel; veselsoort; ontwerp en kleur; materiale wat vermy moet word.

2.2.2 Garing vir stikwerk: Soorte, dikte, kleur; verhouding tot materiaal, naald en steeklengte.

2.2.3 Selfkante.

2.2.4 Tooisels: Paslikheid vir tipe artikel, styl, materiaal en skoonmaakmetode op kledingstuk toegepas.

2.3 Styl en verhoudings

2.3.1 Stylkeuse - paslik vir tipe artikel, materiaal en ouderdomsgroep, maar nogtans oorspronklik en interessant.

2.3.2 Kledingstukke moet goeie verhouding toon tussen moue, lyfie, romp, openinge ens.

2.4 Pars

2.4.1 Belangrikheid van pars tydens konstruksie.

2.4.2 Korrekte metode - draadrigting, gebruik van parslap, parskussings, ens.

2.4.3 Probleme met pars - sintetiese stowwe, stowwe met 'n nop, deurstryk van naattoelatings en some, blink stryk op dik plekke.

2.4.4 Belangrikheid van deeglike, finale pars sonder dat 'n oorparste voorkoms verkry word.

3. Konstruksie en afwerking

3.1 Uitsny en merk

3.1.1 Uitleg van patroon, draadrigting, pool en pluisrigting, pas van ruite of motiewe.

3.1.2/....

- 3.1.2 Uitsny - apparaat, metode. Afsny van selfkante.
- 3.1.3 Merk van pante - kepies, knippies, snyerskryt, snyersrygsteek, kleremakerskoolpapier, strykyster ens.

3.2 Stikwerk

- 3.2.1 Steeklengte, sigsagsteekwydte. Spanning.
- 3.2.2 Houstiksels: Doel, waar en hoe dit gebruik word.

3.3 Pylnate

- 3.3.1 Verskil tussen pylnate en opnaaisels.
- 3.3.2 Doel.
- 3.3.3 Rigting.
- 3.3.4 Metode: Merk, stryk stik en afwerking van stiksels.
- 3.4 Skouerstukke: Tipes, waar en waarom hul gebruik word.
Wanneer dubbel of enkel.

3.5 Nate

- 3.5.1 Tipes.
- 3.5.2 Breedte en afwerking.
- 3.5.3 Korrekte nate vir verskillende kledingstukke en kleedstowwe met speisale verwysing na wysigings in die nuwe Handleiding.

3.6 Openinge

- 3.6.1 Rigting by mans- en dameskledingstukke.
- 3.6.2 Soorte en waar hul meesal gebruik word.

3.7 Belegsels

- 3.7.1 Voordeel van belegsel bo skuinsband as belegsel gebruik.
- 3.7.2 Waar gebruik. Hals- en armsgatbelegsel in een gesny.
- 3.7.3 Metode van vasstik. Afwerk van rou rande en vaswerk.
- 3.7.4 Tussenbelegsels: Doel, tipes en gebruik.
- 3.7.5 Uitdunning van nate.
- 3.7.6 Knippies en kepies.
- 3.7.7 Onderstiksels.

3.8 Krae

- 3.8.1 Tipes.
- 3.8.2 Metodes van konstruksie. Aanheg aan kledingstukke.
- 3.8.3 Ander halslyn afwerkings.

3.9 Vasmakers

- 3.9.1 Ritssluiters: Tipes, waar toelaatbaar, metodes van insit, afwerking.
- 3.9.2 Knope: Tipes wat vir verskillende kledingstukke aanbeveel word, plasing en vaswerk met die hand of masjien. Lussies vir knope.
- 3.9.3 Knoopsgate: Tipes, waar gebruik, metodes, plasing en rigting.
- 3.9.4 Vetergate.
- 3.9.5 Drukkers, hakies en ogies: Waar aanbeveel en toelaatbaar, metode van aanwerk.

3.10 Moue

- 3.10.1 Tipes.
- 3.10.2 Metode van insit. Afwerking.
- 3.10.3 Okselstukke.

3.11 Voerings, ondervoerings en tussenvoerings

- 3.11.1 Verskil tussen bogenoemde.
- 3.11.2 Geskikte kleedstof.
- 3.11.3 Konstruksie.

3.12 Some

- 3.12.1 Inwerklyn.
- 3.12.2 Breedte.
- 3.12.3 Inruim van volligheid.
- 3.12.4 Inwerk van some - metodes.

3.13 Sakke

- 3.13.1 Soorte, doel en plasing.
- 3.13.2 Metodes vir die maak van verskillende sakke. Dubbel en enkelsakke, afwerking.
- 3.13.3 Versterking, metodes en waar aanbeveel.

3.14 Seinture, bande ens.

- 3.14.1 Dubbeld of enkeld.
- 3.14.2 Gespes.
- 3.14.3 Metodes, styfband.
- 3.14.4 Band aan romp en voorskoot.

3.15 Skuinsband knip, las en gebruik.

3.16 Plooie

3.17 Tooisels

3.17.1 Keuse, paslikheid en vaswerk.

3.17.2 Las van kant.

3.17.3 Snyerspyltjies, materiaallussies, geskulpte rande ens.

3.17.4 Bostiksels.

3.17.5 Borduurwerk.

4. Spesifieke kledingstukke

4.1 Bespreek klassifikasie, vereistes vir snit, keuse van materiaal, styl en passing, nate, afwerking, openinge, some ens. van elke klas nl. Damesklere: Bloeses, rokke, slaapkleres en kamerjasse, onderklere en voorskote.

Mans- en seunskleres: Hemde, safaripakke, slaappakke.

Kinderklere.

Snyerskledingstukke.

Gestikte hoede.

Huishoudelike linne.

4.2 Beoordeling van artikels na afhandeling van elke klas

Bespreek spesifieke probleme, paslike bewoording vir kritiek. Kursusleidster gee kritiek en prystoekenning aan 'n paar artikels. Deel daarna artikels aan kursusgangers uit. Laat tien minute toe vir die skryf van kritiek en puntetoekenning. Die kursusganger lewer haar kritiek en lei 'n groepbespreking waar redes vir foute en probleme asook moontlike oplossings daarvoor gebied word.

5. Opeboektoets. Aflegging en bespreking van vraestel met dames.

6. Beoordelaarseksamen

6.1 Vereistes vir toelating tot beoordelaarseksamen.

6.1.1 Bywoning van twee beoordelings van betrokke afdelings saam met huishoudkundige of lid van beoordelaarspaneel.

6.1.2/...

6.1.2 Aktiewe deelname aan skoue.

Sien besonderhede op vlugskrif wat hieroor handel.
Handig vlugskrif uit aan kursusgangers.

- 6.2 Die organisasie en afle van n beoordelaarseksamen.
Tydsduur.
- 6.3 Hereksamens.
- 6.4 Diplomas.
- 6.5 Opknappingskursusse.

MASJIENBEOORDELAARSKURSUS

J.E. Neethling
POTCHEFSTROOM.

- LET WEL:
1. Verwysing is na die volgende boeke gedoen:
Handleiding vir Tentoonstellers en beoordeelaars - Masjienvwerk (afkorting: Hand.)
Handleiding by Naaldwerk en Modemakery
- W.A. Louw (afkorting: Louw)
Simplicity Sewing Book (afkorting: Simpl.)
  2. Die bespreking wat volg is slegs aanvullend tot die Handleiding.

ALGEMENE OORWEGINGS

Die masjienverkafdeling is 'n kwynende afdeling op skoue. Aanmoediging is hier belangriker as om slegs op foute te wys; gevvolglik moet kritiek opbouend wees. By masjienverk is baie foute moontlik veral as die deelnemer ondernemingsgees toon met bv. 'n ingewikkeld maar interessante styl, 'n tipe artikel wat probleme skep of 'n baie groot artikel.

As die standaard deurgaans baie swak is, moet die kritiek nie te kras gestel word nie. Wys die dames op goeie boeke en tydskrifte wat hulle kan raadpleeg of moedig hul aan om 'n kursus deur 'n huishoudkundige aan te vra. Ontmoet die deelnemers na die skou of kompetisie en bespreek hul probleme met hulle.

Die toekenning van pryse by naaldwerk is baie moeiliker as by kookkuns. By lg. word die bewyse opgeëet, terwyl die naaldwerk artikels van één skou na die ander trek. 'n Mens kry vandag "professionele kompeteerders" wat oor die hele land aan skoue deelneem. Dit is dus noodsaaklik dat die beoordeelaar seker van haar standaard moet wees. Sy moet positief wees in haar benadering tot puntetoekenning sonder om punte present weg te gee. 'n Beoordeelaar wat goeie redes vir haar kritiek en beslissings het, sal nooit moeilikheid ondervind nie.

Die nuwe Handleiding het heelwat veranderde begrippe. Sulke reëls moet aan die begin met takt toegepas word. Wys die deelnemer altyd op die veranderde begrip.

1.0 PUNTESKAAL

Hand. Bl. 5 (p. 5).

Voorkoms 50. Werkgehalte 50.

Die punteverdeling gee 'n aanduiding van die betreklike belangrikheid van die aspekte. Gee dus deeglik aandag aan voorkoms en moet nie net op werkgehalte hamer nie.

n Positiewe benadering tot puntetoekenning beteken dat jy die deelnemer krediet gee vir wat sy gelewer het - jy straf nie slegs vir tekortkominge nie.

Die negatiewe beoordelaar wil punte aftrek vir elke fout. Die VLU het selfs al gevra om 'n skaal waarvolgens punte afgetrek kan word! Ons beoordeel soms harder aan die agter-as aan die voorkant en keer 'n artikel om sonder om eers te kyk wat aan die regte kant bereik is.

Die einde van die saak is dat ongeïnspireerde werk wat min kans bied vir foute en dus perfek gewerk kan word, die prys kry.

So gebeur dit dat 'n slooprok (mouloos en sonder kraag) 'n rok met pragtige styl en voorkoms klop.

Die voorkoms is baie belangrik. Erken oorspronklikheid, nuwe idees, goeie smaak en kunssinnigheid. 'n Deelnemer wat meer onderneem verdien krediet, bv sierstiksels op 'n kledingstuk. Dit is mooi en toon inisiatief, maar skep terselfder tyd meer geleentheid vir foute.

Waarom moet strafpunte toegeken word vir onreëlmataigheid as mens dit slegs met 'n vergrootglas of na baie deeglike ondersoek kan onspoor? - soos bv waar enkele masjiensteke gespring het. Die vraag is of die onreëlmataigheid werklik afbreuk doen aan die indruk wat die artikel skep en of dit hinderlik is.

Soms volg 'n deelnemer 'n metode wat vreemd is. Dink dan na oor die volgende: Wat het sy beoog? Het sy 'n spesifieke rede vir die metode? Beskik sy oor 'n naaimasjien wat hierdie besondere tegniek volgens tradisionele metode suksesvol kan verrig? Het die stof of styl probleme opgelewer? Is die tegniek dalk suksesvol met 'n hegstuk van haar moderne naaimasjien?

Goeie voorbeeld van laasgenoemde is die omsluitsteek wat baie suksesvol is vir knoopsgate op crimplene en die super-reksteek wat 'n toe enkelnaat terselfdertyd stik en afwerk. 'n Deelnemer wat 'n goeie plan gemaak het verdien krediet vir haar vindingrykheid.

2.0 VOORKOMS

2.1 Krimp en was van artikels

Hand. Bl 5 (p 5) Voeg by: Voering.

Voorkoms van gewaste artikels:

Gaatjies van stiksels dig en byna toe.
Masjiensteke baie plat.

Borduurwerk (as daar is) dig en plat.
Borduurdrade nie meer mooi reguit nie.
Stof ruik na bensien of seep.
Voel pap en seperig tussen die hande.

Artikels wat baie swaar of klam gepars is, kan 'n gewaste voorkoms hê. Wees dus versigtig om artikels te diskwalifiseer. Sê liewer: "Dit lyk asof dit gewas is" en nie: "Dit is gewas" nie.

Trek punte af as artikels te klam gepars is en 'n gewaste voorkoms het. Artikels wat oor en oor vertoon word verduur baie drukking van die verpakking en word gedurig gepars. Dit kan dus maklik lyk na 'n gewaste artikel.

Metode van krimping:

Verwys Louw bl. 204-205, Simpl. bl. 26-28.
Alle stowwe behalwe wolstof: Trek of knip draadrigting reg.
Vou in los konsertinavoue.
Laat lê 'n paar uur in koue water.
Hang op (wasgoedpennetjies op selfkante), of laat plat lê (draadrigting reg).

Wolstof:

Gebruik 'n effe klam laken.
Plaas wolstof oop op laken.
Vou liggies op.
Plaas iets swaars bo-op (bv. kombers).
Laat lê tot volgende dag.
Haal uit en laat droog word.

Rede vir krimping van wolstof: Dit word tydens konstruksie wel gepars, bv. nate. Dit trek dan effe op en dit is sigbaar.

2.2 Materiaal en bybehore

2.2.1 Materiaal

Verwys Louw: Keuse van kledingstuk, bl. 25.

Keuse: Goeie, duursame stof regverdig die werk en tyd wat aan die artikel bestee word. 'n Mens kan nie werk van hoogstaande gehalte lewer met minderwaardige materiaal nie. Dit bepaal die indruk wat die kledingstuk skep en die gemak waarmee die werkprosesse uitgevoer kan word.

Paslikheid: Dit stof moet by die styl, snit en geleentheid pas. Bestudeer die voorstelle vir geskikte stof wat by die patroon aangegee word.

Veselsoort: Verwys Louw: Tekstielvesels, bl. 67. Creative Sewing - Pounds, bl. 41.

Natuurlike vesels: Katoen, linne, wol en sy. Die stowwe van hierdie vesels word dikwels behandel om dit krimpvry, kleurvas en kreukeltraag te maak.

Wol is nog steeds bobaas wanneer dit kom by kwaliteit. Dit is elasties en vorm dus goed.

Scouringskaal stof uit met Facki styl as dwarslaai met sungeleid dief 4/...

Kunsvesel: In 1970 was 34% van alle verwerkte vesels kunsvesel en dit neem nog steeds toe. Vandag word dit dikwels in mengsels gebruik, bv met katoen of wol. Die goeie eienskappe van die natuurlike vesel word op die mengsel oorgedra, en omgekeerd.

Dit word behandel - gespin of andersins getekstureer - om sekere eienskappe te gee, bv.

Interessante oppervlaktekstuur.

Meer lugspasies (dus beter absorpsie en swakker geleiding van hitte).

Kreukeltraag.

Maklike versorging.

Minder statiese elektrisiteit.

Gebreide stowwe is veral populêr - 50% van die stowwe wat vandag op die mark is, is gebrei. Dit vorm goed en rafel nie (dws het geen afwerking nodig nie).

Kompetisies moet liefs nie 'n veselsoort voorskryf nie. Daar is vandag te veel mengsels op die mark en natuurlike vesels word so goed nageboots dat dit baie moeilik is om te onderskei. Verkoopdames het meesal min kennis van veselsoorte. 'n Mens kan slegs seker wees van suiwer huutwol omdat dit die wolmerk dra.

Skoonmaak van bepaalde veselsoorte:

Daar bestaan internasionaal aanvaarde simbole vir skoonmaak. Dit sal op kledingstukke aangebring word en die Verbruikersraad streef daarna dat dit in die selfkante van stowwe aangebring word.

(A) Droogskoonmaak met normale oplossings

(F) Droogskoonmaak met mineraalspiritus

(X) Moenie droogskoonmaak nie

 Wasbaar by hoe temperatuur in wasserye of huishoudelike wasmasjiene

 Ditto by medium temperatuur

 Ditto by lae temperatuur

 Nie wasbaar nie

 Stryk met warm yster, 210°C

 Stryk met matig-warm yster, 160°C

 Stryk met 'n koel yster, 120°C

 Nie strykbaar nie

Nog twee simbole word soms aangetref:

 Drupdroog, kan opgehang word

Drupdroog, laat plat op 'n tafel lê.

Weefproses: Dit beïnvloed die aard van die stof, bv. stewig of los geweef en gebinde stowwe.

Ontwerp en Kleur: Dit is belangrik dat 'n stof kleurvas moet wees. Vergrysde kleure pas by deftige drag, vrolike en helder kleure pas by sport-, strand- en kinderdrag. Skerp kleurkontraste in die stof of die styl (bv. skouerstuk en rok verskillend) kan probleme skep met stiksels. Watter kleure garing sal die beste effek hê?

N.B. Ontwerpe moet op die nate, by middelvoor en middelagter pas. By sakke moet die ontwerp aansluit, tensy opsetlik anders bedoel bv. 'n sak van geruit word op die skuinste geknip.

Groot ontwerpe op die stof vereis 'n eenvoudige styl met min nate.

Op-en-neer-ontwerpe vereis spesiale aandag. Soos klein en groot Geometriese ontwerpe soos ruite moet met die draadrigting bedruk word.

Probleemmateriaal wat vermy moet word:

Baie rafelrige en losgeweefde stof (vereis afwerkings of ondervoering).

Glyerige stof (skuif rond).

Baie dun stof (nate trek op).

Materiaal met gebosseerde oppervlak bv. sirsakar, (nate nooit suiwer reguit nie, bosseerde dele druk plat onder drukvoet van masjien en stoot uit sodat pant langer word).

Materiaal met baie stysel (lyk gehanteerd).

Materiaal wat maklik kreukel.

Materiaal wat nie kleurvas is nie.

Verwys Simplicity bl. 165: Handling Special Fabrics.

Vogyk

2.2.2 Garing: Verduidelik die term "garing".

Hand. Bl. 5 (p. 5)

Verwys Louw bl. 203, Simpl. bl. 10.

Soorte en dikte

Katoen No. 10 - 100.

Mercergaring No. 40 - 60 (Coats, Milso, Zwickey en Tubino-bruin tolle).

Masjienborduurgaring No. 30, 50, 60 - 100 (Anchor en D.M.C.). Poliëstergaring - Coats No. 45, Zwickey 120/3 en Tergal,

Tubino-wit tolle, Seralon.

Onsigbare kunsveselgaring, lig en donker (slegs geskik as geen stryk vereis word nie).

Knoopgaring ("button thread").

Knooppsgattwyn ("buttonhole twist").

Ryggarung - nie vir stikwerk bedoel nie!

Stopgaring No. 200 (60 - 100 masjienborduurgaring).

Kleur: Effe donkerder as kleur van stof. In afgeleë plekke is dit dikwels moeilik om garing te vind wat perfek by die stof pas. Die beoordelaar moet dit tog in haar kritiek meld.

Koop genoeg garing en stik deurgaans met dieselfde kleur. Verhouding van stof tot naald- en garingdikte en steeklengte. Sien bygaande tabel 1. (Sien by par. 3.2.2).

2.2.3 Selfkante

Hand. bl. 5 (p.5)

Huislinne: Word altyd aangelaat, ook by gastehanddoeke.

Gordyne : Gewoonlik beter om te verwyder.

Selfkante krimp of die res rek.

Klere : Selfkant het dubbele skeringdrade of dikker drade.

Is dus stewiger en digter geweef.

Krimp meer as die res van die artikel.

Laat nate optrek en bak trek.

Soms is dit prakties om dit aan te laat.

2.2.4 Tooisels

Word later volledig bespreek. Sien par. 3.17.

Paslikheid: moet pas by tipe artikel, styl en stof.

Skoonmaakmetode: dieselfde as kledingstuk.

2.3 Styl en verhouding

2.3.1 Stylkeuse

Paslik vir tipe artikel, word oorheers deur die mode van die tyd. Die minirok lei bv. tot 'n baie kort kombuisvoorskoot.

Paslik vir materiaal, bv.

Stewiggeweefde stof: Getailleerde styl.

Styfpassende styl, bv. nousluitende rok of romp.

Sagte stof: Gedrapeerde styl.

Nie goed vir 'n pof-effek nie.

Losgeweefde stof: Sag.

Dikwels interessante tekstuur.

Nie goed vir nousluitende styl nie tensy met 'n ondervoering.

Kry maklik bokknieë en staan bak agter.

Gesofistikeerde, blink stowwe: Aand- of deftige geleentheidsdrag.

Paslik vir ouderdomsgroep:

Kinders: Moet maklik self kan aantrek.

Modes tans baie jeugdig.

Oorspronklikheid en interessantheid verdien erkenning en positiewe kritiek.

2.3.3 Verhouding tussen moue, lyfie, romp, openinge, ens. moet goed wees en goed vir 'n gemiddelde figuur. Die beoordelaar

Skoor vir klas

2

3

7/...

kan nie 'n denkbeeld van moontlike figuurgebroke vorm nie.
By tweestukke en stelle is dit belangrik dat die stukke in
verhouding moet wees bv. die baadjie en broek van 'n slaappak.

2.4 Pars

Hand. bl. 5 (p. 5).

2.4.1 Belangrikheid tydens konstruksie

Verskil tussen pars en stryk.

Stryk kreukels en voulyne van stof uit.
Gebruik die yster om strykmerke te maak, bv.

Voulyn by opening voor.

Voulyn van belt vir plasing van styfband.

Voumerk vir versterking van sak.

Pars reguit pylnate en some v66r dit gewerk word.
Pars na elke konstruksieproses.

"Vorm" die kledingstuk tydens parsing deur goeie gebruik te
maak van die snyersham.

2.4.2 Korrekte metode

Verwys Louw bl. 212, Simpl. bl. 153-160, pamflette en vlug-
skrif bl. 2.

Parskussings en -geriewe: Verwys Simpl. bl. 10 - 11.

Snyersham: Vir vorming van pylnate, skouerlyne,
ronding oor heup, lapel van baadjie.

Naatrol: Voorkom merke van naattoelatings.

Gerieflik vir parsing van mou- en romphate.

Moukussing: "Vorm" die moukop voor die mou ingestik
ingestik word.

Mouplank: Voorkom ongewensde strykvoue en is gerieflik.

Stampblok ("pounding block"): Vir vorming by tailler-
ing.

Strykplank: Dit is noodsaaklik dat daar 'n strykgerief naby
die naaimasjien moet wees.

'n Stryklaken met silikoonaafwerking word aanbeveel.

Ongebleikte linne moet deeglik gewas word om die
harpuisafwerking te verwyder, anders skroei dit baie
maklik.

Parsslap: Ongebleikte linne moet deeglik gewas word.

Gebruik wol op wol.

Maak oortreksel of skoentjie wat om die strykyster
pas - handig om in hoekies by te kom.

Strykyster: Stoomstrykyster is baie handig maar duur.

Vermy fabrikate wat die water uitspoeg.

Versorging: Gebruik sagte reën-, gedistelleerde of
gekookte water.

Moet die yster nooit te vol maak nie.

Hou die yster skoon.

Parsproses: Sien verwysings.

Pars nate in die rigting van die grein.

Pars met die draadrigtings op die regte kant.

As geskroei: vee af met blouselwater en plaas in die son. Wol kan met 'n silwer munstuk gevryf word.

2.4.3 Probleme met pars

Verwys Simpl. bl. 154-155

Hou nie te sot & moet
stof saam met klare saangelaai.

Sintetiese stowwe: Beheer temperatuur.

Stowwe met nop: Spesiale "stryk"-apparaat.

Ekstra sagte oppervlak.

Hou ferweel teen regopstaande strykster.

Deurstryk van naattoelatings: Naatrol.

Sneespapier onder naattoelatings.

Deurstryk van some: Soomkaart.

Baie liggies pars.

Vol some nie te breed maak nie sodat die minimum wegkrimping nodig is.

Blinkstryk op dik plekke - dun beter uit.

Klop stoom terug in stof met die stampblok
(sien Simpl. bl. 160).

Werkstaat ... wol op wol.

2.4.4 Belangrikheid van finale en deeglike parsing van voltooide kledingstuk: Deeglike parsing kan baie knoeiwerk verbloem, maar moet nie oorpars nie.

Krimp volligheid weg en vorm die artikel.

3.0 KONSTRUKSIE EN AFWERKING

3.1 Uitknip en merk

3.1.1 Uitle van patroon

Verwys Louw bl. 206, Simpl. bl. 25 en 34.

Voor patroon geknip word, moet die volgende gedoen word:

Brandligging

Verstel patroon.

Stryk patroon en stof as nodig.

Kontroleer naatbreedte - breed genoeg?

Kontroleer soom - lengte, breedte.

Moet nie begin knip voor alle pante uitgelê is nie.

Volg die diagram vir die uitle van die patroon wat daarby voorsien word.

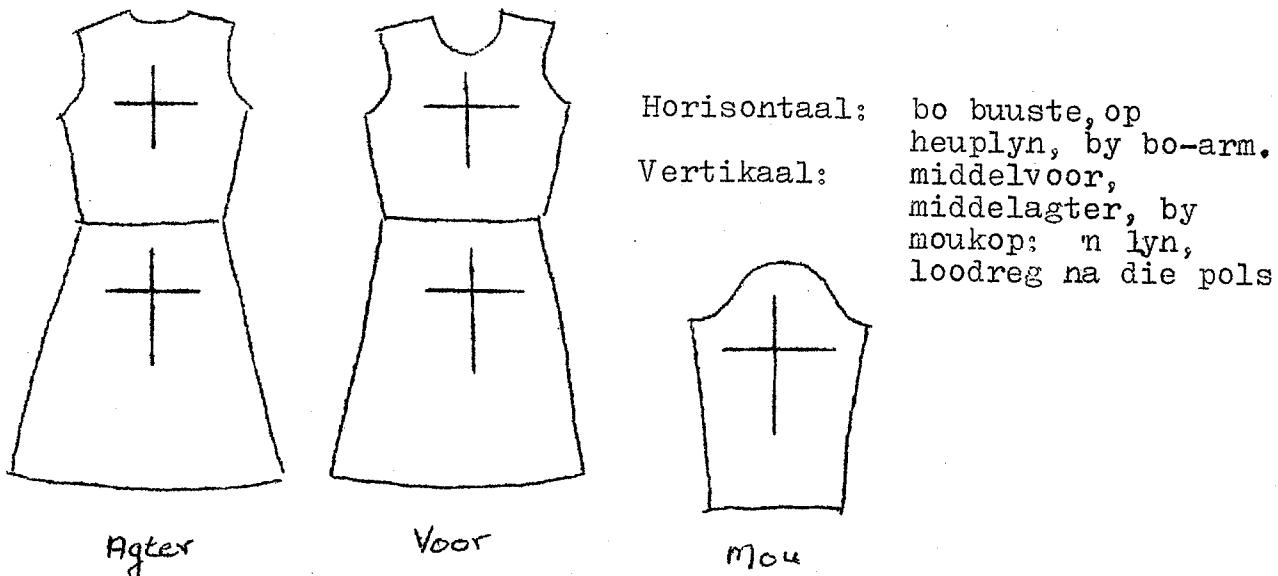
Werk op 'n tafel of knipvlak wat groter is as die grootste pant wat geknip word. Hoogte van knipvlak ongeveer 90 cm ($35\frac{1}{2}$ "').

Gebruik staalspelde of swaar voorwerpe soos sinkers om patroon in posisie te hou.

E

9/...

Draadrigting is van die uiterste belang: Perfekte draadrigting is n basiese beginsel vir sukses in kleremakery. As 'n kledingstuk gedra word, sal die draadrigting skuif en kledingstuk wip of uitsak tot draadrigting korrek is. Moet nooit korrekte draadrigting prysgee om materiaal te spaar nie.

Horisontaal: bo buuste, op heuplyn, by bo-arm.
Vertikaal: middelvoor, middelagter, by moukop; 'n lyn, loodreg na die pols

Voorbeeld: 'n Persoon met groot heupe vind dat as sy die soom van 'n rok insit, dit voor langer as agter hang. Dit word nou gelyk geknip. Maar wanneer sy die rok dra, wip dit later agter op. Dit is omdat die draadrigting oor die heuplyn na horisontaal skuif. So 'n persoon behoort die patroon te verstel sodat sy lengte bo die heuplyn wen.
Vasspeld van patroon op stof: speld vas op die lyn wat die draadrigting aandui nadat daar vasgestel is dat die lyn perfek reg is (meet met die meetband vanaf die lyn tot by die selfkant of voulyn). Speld dan rondom die pant vas.

3.1.2 Uitleg van probleemstowwe.

Verwys Louw bl. 215-219.

Pool- en pluisstowwe, bv. ferweel. Sien Simpl. bl. 171.
25-75 cm meer stof nodig.

Toets in watter rigting pool of nop loop.

Kyk wanneer dit lig of donker vertoon.

Lê alle patroondele in dieselfde rigting neer.

Sommige crimplenes het 'n poolrigting.

Ruite: Sien Simpl. bl. 168-169
Eweredige en oneweredige ruite.
25-50 cm meer stof nodig.
Besluit watter deel van ruit op middelvoor en middelagter moet val; laat ruite tussen lyfie en romp aansluit.

Synate: Ruite moet pas, veral by romp.

Mou: Moet oor rug by armsgat pas.

Chevron.

Strepe: Soos ruite.

Motiewe wat opvallendis:

25-100 cm meer nodig.

Hou stof teen jou en besluit waar die motiewe die mooiste sal lyk en balans sal gee - bv. nie een op elke buuste nie! Liewer een op skouer en ander op romp.

Gebreide stof. Verwys Louw bl. 217, Simpl. bl. 167.

Merk "lengtedraad" van steke met 'n rygsel, indien nodig.

Krimp alle wasbare gebreide stowwe - ook wolstof.

As soos 'n buis gebrei - verwyder die voulyn of vou stof sodat die voulyn in die middel val.

Knipvlak moet heeltemal plat wees.

As stof opkrul, speld deeglik vas op rande.

Glyerige stof. Verwys Simpl. bl. 165.

Speld selfkante, kort kante en oor die hele stuk.

Heg stof aan tafel met duimdrukkers of maskeerbond.

Of speld die hele stuk stof vas aan sneespapier,

Ié patroondele neer, speld weer en knip deur al die lae.

Materiaal wat speldmerke behou, bv. tafsy: Gebruik massa-stukke of sinkers i.p.v. spelde.

Gebruik staalspelde of naalde.

Speld slegs in naattoelatings of pylnate vas.

3.1.3 Uitknip

Apparaat: Verwys Louw bl. 192, Simpl. bl. 5 en die pamphlette.

Dit is die ideaal om twee skêre te hê - 'n kleiner skêr om by die masjien te gebruik en 'n groter skêr vir uitknip.

Lg. moet nie korter as 20 cm (8") wees nie anders kou dit die materiaal; dit moet een groot oor hê (waarin 2-3 vingers sal pas); dit moet skerp wees en tot op sy punt kan knip. Bewaar u goeie skêr in 'n leer- of viltakkie. Elektriese skêr: dit werk met batterye.

Tandskêr - nuttig vir netjiese afwerking van nie-rafelrike stof.

Metode: - Verwys Louw bl. 207, Simpl. bl. 29.

Knip lang, gladde hale en moenie kerf nie.

Knip presies op die kniplyn en moet niks toegee vir die "goeie geluk" nie.

Moet nooit die stof met die hand lig terwyl jy knip nie - rus met die linkerhand op die patroon en laat die patroon altyd links van die skêr lê.

Knip met die grain - soos die houstiksels en die parsrigting.

Knip alle merke so ver moontlik.

Verwyder selfkante, tensy dit doelbewus aangelaat word.
As kledingstuk nie dadelik gemaak word nie, laat liewer die patroon op die pante en vou saam op.

3.1.3 Merk van pante

Verwys Louw bl. 207-209, Simpl. bl. 33-35 en vlugskrif.

Kepies ("notches") word akkuraat aangesny en nie ingeknip nie tensy dit probleme oplewer met die uitlê van die patroon (maak dan 3 mm diep knippies). Dubbele kepies word aaneen geknip.

Knippies van 3mm diep word in die naattoelating geknip op die volgende plekke:

Alle middelagterpunte (lyfie, romp, kraag ens.)
Alle middelvoorpunte.
Voulyne, bv. belegsel voor of agter.
Onderente van pylnate wat in 'n naat eindig bv. skouer, onderarm ens.
Kolletjies wat op patroon aangegee word, nl. by -
armsgat,
moukop,
moukop teenoor skouernaat,
kraag teenoor skouernaat.
Mou-opening van lang mou.
Plooie.

Snyerskryt, snyersrygsteek, stiletto of aftrekwiels en modistedeurslagpapier op die volgende plekke:

Bo-punte van pylnate.
Fatsoen van gevormde pylnate.
Fatsoen van pylnate wat nie in 'n naat eindig nie.
Bo-punte van sakke.
Knope en knoopsgate.

Strykyster: Voulyne van pante.

Versterking van sakke.
Rigting van opening op lang mou.
Middel van teensak vir slip-opening.
Stiklyn van reguit pylnate.

Stiklyne: 'n Rygstiksel kan gebruik word om die breedte van 'n hele ry knoopsgate vas te lê.

"Magic tape": Plak op lyne wat gemerk word.

3.2 Stikwerk

3.2.1 Naaimasjien. Verwys Louw bl. 199-201, Simpl. bl. 9 en pamflette.

Tipes: Reguit stik.
Eenvoudige swaainaaldmasjien vir reguit stik en sigsagsteek.
Half- of ten volle outomatiese swaainaaldmasjien met ingeboude en/of los patroonskywe.

Keuse: Dit hang af van hoeveel geld jy het en wat jy alles van die masjien verlang. 'n Eenvoudige swaainaald-masjien is baie geskik vir kleremakery. Koop liever 'n goeie eenvoudige swaainaaldmasjien as 'n swakker fabrikaat wat baie sierpatrone kan stik. Daar is meer as R100 verskil tussen die eenvoudiger en die ten volle outomatiese modelle. 'n Tafelmodel is ook altyd goedkoper.

Punte waarop gelet moet word by die keuse van 'n naaimasjien:

Moet reguit kan stik.

Goeie spanningbeheer (bv. nommers vir bo- en onderspanning).

Gare opsit en opdraai - gou en maklik.

Spoed (elektriese model).

Vorentoe en agtertoe stik.

Voertande uitskakel.

Hegstukke wat handig is, bv. ritervoet.

Lesse in die gebruik van die naaimasjien is vandag noodsaaklik omdat moderne naaimasiene baie ingewikkeld is en baie kan vermag as jy weet hoe.

Naatgids of stikplaat met naatbreedtes afgemerk. Korrekte metode om te gebruik: stuur die stof deur sodat die geknippte rand op die lyn vir die korrekte naatbreedte lê. Hou die oë altyd op hierdie plek en nooit op die naald nie.

Gebruik en versorging van naaimasjien, verwys pamphlette.

Let veral op die volgende:

Dons - kwassie vir skoonmaak.

Olie - korrekte soort, olie gereeld.

Naald - skerp en reguit,
regte dikte en soort,
reg ingesit en bedraad.

Masjien korrek opgestel.

Foute - sien pamphlette.

3.2.2 Stiksels: Verwys hand. bl. 6 (p. 6)

Steeklengte: Verwys Tabel 1 oor naald- en garingdikte.

Dit moet pas by die tipe stof.

'n Medium lengte is die veiligste omdat dit dan maklik is om reguit te stik terwyl dit ook maklik lostorrинг.

As dit te fyn is, is dit geneig om die weefdraad af te stik en verswak dus die naat. 'n Te lang steek lyk nie mooi nie, is geneig om op te trek en is moeilik om reguit te stik.

Sigsagwydte: Dit hang af waar dit gebruik word bv. -

Vir afwerking van nate: Dig genoeg dat die rourand nie sal rafel nie.

Enkel rafels mag wys.

Geneig om deur te stryk as te dig.

Versterking: Taamlik dig.

Knoopsgate : Dig soos satynsteek.

Spanning: Verwys Louw bl. 201. Sien sketse van korrekte spanning.

Om te toets: stik met 2 kleure garing op wit of 'n ander kleur. Toets op die materiaal van die kledingstuk op enkele sowel as dubbele laag stof.

Redes vir swak spanning:

Dons.

Olie - te min of verkeerde soort.

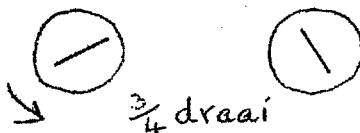
Los draadjies tussen parte van masjien.

Spanning verkeerd gereguleer.

Tipe stof vereis swakker spanning bv. nylon e.a.
kunsvesel of plastiek.

Om onderspanning te toets: As daar 'n los spoelhuis is, toets spanning deur die spoel te laat hang, of trek aan die spoelgaring. Die spoelhuis sal met rukke en stote afsak of 'n geringe weerstand sal ondervind word.

Om spanning reg te stel: stel aan die bospanning eerder as aan die onderspanning. Maak 'n aantekening van die verstelling (bv. nommer op knop, + en - teken, of aantal draaie). Stel aan die onderspanning slegs as werklik nodig (bv. 'n probleemstof) en maak 'n aantekening, bv. nommer of rigting van gleuf in skroef.

N.B. As spanning ter wille van 'n probleemstof verstel was, moet dit direk na die artikel voltooi is, na normaal teruggestel word. Soms word die spanning doelbewus "swak" gestel, bv. by satynsteek of knoopsgate waar die bospanning slapper of die onderspanning stywer is.

Ander foute by stiksels:

Los lusse vorm:

Naalddikte verkeerd.

Spanning verkeerd.

Veertjie van spanningreguleerder gebreek.

Tipe materiaal wat bv. stik oor sneespapier vereis.

Verkeerd ingeryg.

Ritsvoet gee te min drukking op kunsveselstof - gebruik sneespapier of "magic tape" of stel die voet baie na aan die naald.

Stof trek op:

Stomp of te dik naald.

Garing te dik.

Spanning te styf.

Kunsvesel - stik oor sneespapier of gebruik losser spanning en 'n korter steek.

TABEL I VERHOUDING VAN STOF TOP NAALD- EN GARINGDIKTE EN STEEKLENGTE

Tipe stof	Garing vir	Katoen / lime	Sy/wol	Kunsvesel	Naaie= masjien	Naalde	Aantal masjiensteke per cm.
Ragfyn bv. alle deurskyn= stowwe soos organdie, voile, chiffon, net, kant, georgette, linon, sy.	No. 50 of 60 mercergaring, n skakering donkerder as die stof.	No. 50 of 60 mercergaring, n skakering donkerder as die stof.	No. 50 of 60 mercergaring, n skakering donkerder as die stof.	Nylon Terylene Polyester Tergal	70/11	9-10	6 - 8
Lae massa bv. crêpe, gingang, dun popelien, tafsy ens.	6-koord ka= toen no. 60- 100 vir swart en wit.	6-koord ka= toen no. 60- 100 vir swart en wit.	6-koord ka= toen no. 50- 60 vir swart en wit.	Mercergaring soos hierbo ditto	80/11	8-9	5 - 6
Medium massa bv. medium popelien, gingang, pikee, flanel, medium massa ge= breide stof, gabardien, tabberdinne, brokaat ens.	No. 40-50 mercergaring, soos hierbo	No. 40-50 mercergaring, soos hierbo	No. 40-50 mercergaring, soos hierbo	ditto	90/14	7-8	4 - 8
Hoë massa bv. koordferweel, seilstof, denim, vilts, hand= doekstof, tweed, swaar jassstof	No. 40 mercer= garing	No. 40 mercer= garing	No. 40 mercer= garing	ditto	100/16	5-6	3 - 4

15

Tipe stof	Katoen/linne	Garing vir sy/wol	Kunsvesel	Naalde naai=masjien	Hand	Aantal Masjiensteke per cm.
Baie hoë massa bv. swaar stoffeerstof, seildoek ens.	6 koord katoen no. 8-20.	No. 40 mercergaerring		110/18	4-5	$2\frac{1}{2} - 3$
Kunsveselstowwe soos nylon, terylene, dacron, courtelle ens.		Nylon Terylene Poliëster Tergal	70/11	9	5 - 7	
Rekstowwe bv. Crimplene Helanca ens.		Poliëster Tergal Terylene	70-80 (ronde punt)	9-10	10 (siggag)	
Plastiek	Mercergaring		70/11	9-10	3	

Stiklyn nie reguit nie:

Naatgids nie gebruik nie.

Nate nie mooi reguit geknip nie.

Sigsagknop of -hefboom nie ten volle teruggestel nie (effense slingerstiksels).

Voet wat vir reguitstiksels bedoel is, is nie gebruik nie.

3.2.3 Houstiksels: Verwys Hand. bl. 6 (p. 6) en Simpl. bl. 62, 75, 82 en 114.

Doel: Gee stewigheid aan naatlyn sodat rygsels en spelde uitgeskakel word.

Dien as gids vir die aanmekaarstik van pante.

Versterk die naatlyn sodat knippe deur die naattoelating gemaak kan word, bv. insit van kraag, draai by skerp hoeke, okselstukke, ens.

Gee 'n professionele voorkoms aan kledingstukke.

Kledingstukke sal akkuraat pas.

Let wel: Houstiksels kan alleen suksesvol gebruik word as die patroon goed pas.

Metode: Verwys vlugskrif bl. 2.

1. Stik alle skuinsgesnyde pante deur die enkele laag stof, behalwe by tussenbelegsels.
2. Gebruik naald, garing en steeklengte wat buitendien gebruik sal word.
3. Stik ongeveer 12 mm ($\frac{1}{2}$ "') van die rand van pante (met 15 mm of $5/8$ " naattoelating) wat effe gekurf is.
4. Op alle skerp kurwes (halslyn, armsgat, moukop en naat van kraag teen hals) is die houstiksel net minder as 15 mm ($5/8$ "') van die rand van die pant.
5. Stuur stof liggies onder masjien deur.
6. ~~Stik met die grain.~~ Sien fig. 9-12 van die vlugskrif. Die rede is: Die weefdrade word na mekaar i.p.v. weg van mekaar gedruk.
7. Moukop word reg rondom gestik: gewone steeklengte tot by eerste kepie, rygstiksel tot volgende kepie, dan verder gewone steeklengte.
8. Knip garing-punte dadelik af.
9. Houstiksels bly permanent in the kledingstuk.

3.3 Pylnate: Hand. bl. 6 (p. 6) ~~en verwys Louw bl. 247-250 en Simpl. bl. 62-63, 94 en 157-158.~~

3.3.1 Verskil tussen 'n pylnaat en 'n opnaaisel, verwys Louw 251-252.

'n Pylnaat loop spits dood.

'n Opnaaisel is 'n smal voutjie wat ewe breed gestik word vir 'n bepaalde distansie - van die regte of die verkeerde kant.

- 3.3.2 Doel: Fatsoeneer kledingstuk.
Neem volheid aan een ent weg.
Versierend (veral opnaaisels) en word dan na die regte kant gestik.
By kinderklere is opnaaisels handig met die oog op die langer maak daarvan.

Posisie van pylnate by buustepunt:

Onderarm: 2,5 - 5 cm van buustepunt.
Na middel ("waist"): ± 2,5 cm van buustepunt.
Na skouer: ± 5 cm van buustepunt.

- 3.3.3 Rigting: Sien Hand. bl. 6 (p. 6)

By 'n dik stof waar 2 pylnate bymekaar aansluit bv. by die middel van die rok, mag dit baie dik word as die middelnaat nie 'n oop enkelnaat is nie. In so'n geval is dit wenslik om die pylnaat te knip en oop te stryk. In uitsonderlike gevalle kan die pylnate van die lyfie en romp in verskillende rigtings lê.

Fatsoen van gewone pylnate word as reguit lyne aangegee. Soms is dit wenslik dat die lyn gekurf moet wees om beter na die figuur te vorm bv. pylnate agter in romp vir 'n persoon met 'n hol rug of 'n hoë heuplyn.

- 3.3.4 Metode: Merk - sien vlugskrif bl. 3.

Pars voor stik.

Stik van spits punt na basis (dit is dan met die grein).

Versterk punt (sien Hand.)

Pars oor ham vir vorming - pasop vir parsmerke.

Oopknip, oopstryk en afwerking van rou rande: knip tot ongeveer 3-4 cm van punt. Word gebruik vir 'n dik stof en as die pylnaat baie diep of gekurf is.

Pylnaat by kledingstuk met ondervoering word later behandel.

3.4 Skouerstukke

Hand. bl. 6 (p. 6)

Verwys Louw bl. 318-324.

Tipes: Amerikaanse skouerstuk: Dit vorm die boonste deel van die lyfie voor en agter.
Het gewoonlik geen skouernaat nie.

Skouerstuk aan die voorkant van die skouer: Is 'n verlenging van die agterpant.
Geen skouernaat.

Sierskouerstuk: Enige fatsoen.
Moet 'n mooi effek hê.
Aantreklike styl en lyn.

Versterking van slaappakke oor die rug:
Kan rugbreedte wees of slegs tot in die middel van die skouernate strek.

Doel: Versterking - is dan gewoonlik dubbel.
Inruiming van volligheid bv. rygplooitjies, opnaaisels, plooie.
Dekoratief - sierskouerstuk.
Gee 'n mooi lyn.
Hou dikwels geen volligheid in posisie nie.
Goeie passing aan skouers.

3.5 Nate

Hand. bl. 6 (p. 6)

Verwys Louw bl. 234-246 en Simpl. bl. 175-179.

Let wel dat Louw hier in stryd met die Handleiding is t.o.v. 'n oop enkelnaat wat met komberssteek afgewerk word en 'n skuinsomboorsel wat met die hand vasgwerk word.

3.5.1 Tipes3.5.1. 1 Oop enkelnaat: "Open single seam"

Hand. bl. 6 (p. 6)

Die naat is noodsaaklik sodra 'n ritssluiter ingesit word – dus ook by kinderklere.

Afwerking van rou rande, sien Hand. Voeg by:

- c. Soms is 'n slingerstiksel ("serpentine stitch") goed, bv. afwerking by 'n halsbelegsel met 'n tussenbelegsel; dit is plat en rekbaar.
Omsluitsteek, super-reksteek ens. is ook geskik.
- d. Pruisiese omboorsel ("Prussian binding") het 'n keperweef, is sag en vorm mooi.
Stik skuinsband of omboorsel liefs met één stiksel vas (vou dubbel sodat onderste ent 1 mm verby steek, pars, plaas om rourand en stik).
Dit word as te veel werk beskou om die omboorsel te stik en dan aan die agterkant met die hand vas te soom.
- f. Uittanding kan sonder die houstiksel gedoen word.
Gebruik uittanding slegs as dit by die stof pas.

3.5.1. 2 Toe enkelnaat: "Closed single seam"

Hand. bl. 7 (p. 7)

Moderne naaimasjiene kan 'n omsluitsteek of superreksteek stik wat uitstekend pas by stof soos jerseystof.

As sigsagafwerking gedoen word, word op die pant met die minste volligheid gestik, bv. as 'n mousgathaat afgewerk word, word op die lyfie gestik en nie op die mou nie.

'n Omboorsel as naatafwerking vir 'n aangeplooide romp moet nie te smal wees nie – dit vorm 'n harde rolletjie. By kinderklere kan die lyfie langer gesny en as "omboorsel" gebruik word; later word dit gebruik om die lyfie langer te maak.

Dubbelgestikte toe enkelnaat "Double stitched closed single seam"

Sien Hand. bl. 7 (p. 7)

3.5.1. 3 Rolnaat: "French seam"

Hand. bl. 8 (p. 7)

Om vroulyn mooi skerp te kry: Stryk eers oop, vou en stryk weer.

Knip oortollige stof baie reguit af, veral by deurskynstowwe. As naat te smal is, is dit nie sterk genoeg nie en is geneig om 'n harde rolletjie te maak.

As naat te breed is trek dit op effense kurwes.

Vals rolnaat: "False French Seam": Sigsagstiksel moet nie 'n harde riffie maak nie, want dit kan skawe.

3.5.1. 4 Platnaat: "Flat-fell seam"

Hand. bl. 8 (p. 8)

- a. Dubbelgestikte platnaat: "Double stitched flat-fell seam"
Hand. bl. 8 (P.8)

Dit kan vir die insit van 'n mou gebruik word as 'n eenvoudige platnaat vir die res van die artikel gebruik word.

- b. Eenvoudige platnaat: "Plain flat-fell seam"
Hand. bl. 9 (p.8)

Die kruis van nate by onderarm en broek is moeilik om netjies te kry as die pant baie gekurf is. Die naat moet nie te breed wees nie, anders trek dit op kurwes.

- c. Vals platnaat: "False flat-fell seam"
Hand. bl. 9 (p.9)

Ander paslike masjiensteke, bv. die omsluitstek, kan gebruik word.

3.5.1. 5 Siernate: "Decorative seams"

Hand. bl. 9-10 (p.9)

3.5.2 Breedte en afwerking

0,5 cm is die algemene breedte van nate op kurwes bv. toe enkelnaat, rolnaat, platnaat.

As dit te breed is, trek dit.

1,5 cm is die aanvaarde naatbreedte by kommersiële patronen.
Is goed vir 'n oop enkelnaat.

Breër naattoelatings is wenslik as 'n bo-stiksel soos saal-steek gedoen word.

As kledingstuk wyer gemaak moet word.

Afwerking: Vereistes gestel:

Naat moenie rafel nie.

Moet goed was en stryk.

Moenie dik plekke maak of trek nie.

Moenie deurstryk nie.

Moenie te veel tyd in beslag neem nie.

Keuse van metode vir afwerking hang af van die snit en die tipe stof (rafelrig, glyerig, dik, dun, ens.) Daar kom gedurende nuwe stowwe op die mark en die naaimasjiene hou daarmee tred deur nuwe outomatisiese steke wat daarby pas, te ontwerp.

3.5.3 Voorgeskrewe nate vir verskillende kledingstukke:

Let wel: Verskillende naattipes word in één kledingstuk toegelaat, bv. oop enkelnaat vir rok met ritssluis maar toe enkelnaat vir insit van mou.

Die volgende is algemene voorbeelde:

Oop enkelnaat: Damesrokke, rompe, jasse, snyersklere.
Sommige kinderklere.

By uitsondering ook by onderklere.

In sekere gevalle by mans en seunsklere bv.

nate van 'n broek of safaripak van nie-

rafelrike, stewig gebreide, drupdroogstof.

Die stof mag nie opkrul nie.

Toe enkelnaat: Mousgat- en middelnaat

Baie geskik vir moderne kleedstowwe en style
bv. kinderbroeke van gebreide stof.

Dubbelgestikte toe enkelnaat: Dun, springerige stof, bv. nylon.

Rolnaat: Damesonderklere, bloeses van ligte massa stof, kinderklere.

Vals rolnaat: Ingesitte mou.

I.p.v. rolnaat by dun stof, veral op kurwes, en waar n elastiese naat verlang word.

Dubbelgestikte platnaat: Getailleerde manshemde, manslaappakke.

Eenvoudige platnaat: Slaapklere, onderklere, bababaadjies, aanknooppakkies vir seuntjies, kinderklere, hemde vir mans en seuns, safaripakke.

Vals platnaat: Safaripakke, sporthemde en -broeke van stewig geweefde stof.

Sommige kinderklere, bv. langbroeke.

Siernate: Waar n dekoratiewe lyn verlang word.

Partytjierokkies, damesonderklere.

Aanbring van n teenkleur.

3.6

Openinge

Handleiding bl. 10 (p.10)

Verwys Louw bl. 298 - 318, 355 - 365, 409 - 411 en Simpl. bl. 86.

3.6.1

Rigting: Sien Handleiding

n Mouboordjie kan van onder na bo of van bo na onder toe-knoop.

3.6.2

Soorte

3.6.2.1

Some wat oormekaar slaan Verwys Louw bl. 298.

Op middelvoor of middelagter by dames- of kinderklere, hemde, slaappakke ens.

Let op die volgende:

Draadrigting korrek op middelvoor of middelagter.

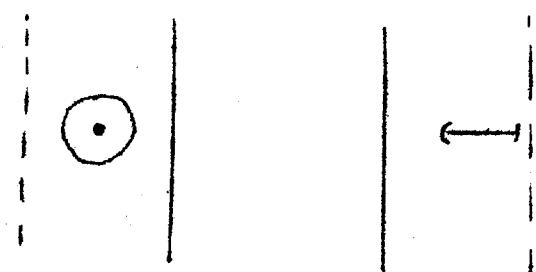
Middelvoor (of middelagter) lyne moet presies opmekaar val.

Knope word op die middelvoor (of middelagter) lyne geplaas.

Vertikale knoopsgate val op die middelvoor (of middelagter) lyn.

Horizontale knoopsgat begin 2-3 mm van die middelvoor (of middelagter) lyn en strek weg van die middel.

Breedte van soom vir horizontale knoopsgat moet minstens tweemaal die diameter van die knoop wees.

Die some kan as volg wees:

Na verkeerde kant gevou (meesal vasgewerk).
Na regte kant gevou vir 'n dekoratiewe effek.
Soom as teenstuk of belegsel gevorm wat tot in die skouernaat strek.
Kan aaneengesny of met 'n naat gelas word.
Is tipiese snit vir hempstyl, jasse ens.
Mouslip in die mounaat.

3.6.2.2 Omgeboorde slip

Die slip word met 'n skuinsstrook omgeboor van dieselfde of teenstellende kleur. Dit word gewoonlik met die hand vasgesoom.

Halsopening: lank genoeg sodat die kop maklik deurgaan.
Mouslip: lank genoeg dat die mouboordjie met gerief gestryk kan word.

3.6.2.3 Aaneenlopende slip As die slip toe is moet die omgeboorde rande oormekaar val. 'n Trensie aan die onderent, tussen die twee omboorsels, sal dit versterk en dit sal nie so maklik uitskeur nie.
Word gebruik vir 'n mouslip, opening in romp, nagklere ens. As dit agter in die romp van 'n kinderrokkie gebruik word, moet dit dieselfde breedte as die soom in die lyfie (op middelagter), hê.

3.6.2.4 Belegselslip; 'n Belegsel (groot of klein) kan gebruik word vir 'n opening in die hals of mou.
Stik één dwars steek by die punt en versterk die punt met 'n dubbele stiksel wat ongeveer 2 cm van die punt begin. Maak 'n onderstiksel.

3.6.2.5 Snyerslip word op die volgende plekke gebruik:

By die hals van snyersrokke, -bloeses en slaapkleres.
Moue van getailleerde manshemde, getailleerde bloeses en hempstylrokke.

3.7 Belegsels

Hand. bl. 10 (p.10)

Verwys "openinge," par. 3.6.2.1, "soom as teenstuk of belegsel gevorm".

3.7.1 Voordele van belegsel bo skuinsband:

Beter vorming van lyn vir opening.
Bied geleenthed vir 'n tussenbelegsel en gee dus meer stewigheid.
Gekoopte skuinsband nie altyd sterk genoeg nie.

3.7.2 Waar gebruik:

Afwerking van halslyn (kan met slip-opening gekombineer word).
Insit van kraag.
Opening op middelvoor of middelagter.
Soom van mou.
Mouslip.
Armsgat van moulose rok.
Hals- en armsgatbelegsel in één gesny.

Metode vir laasgenoemde:

Stik voorste belegsel aan halslyn van lyfie-voor.
Stik agterste belegsel aan halslyn van lyfie-agter.
Stik armsgate van beide.
Plaas regte kante teenmekaar sodat die skouernate soos 'n buis teenmekaar lê.
Stik skouernate.
Keer om.

3.7.3 Metode van vasstik

As 'n tussenbelegsel gebruik word: Sien par. 3.7.4.

Maak houstiksels op pant - op skerp kurwes word die houstiksels 1,5 cm van die kant gestik.
Maak knippe deur die naattoelating, ongeveer 1 tot 1,5 cm vanmekaar, tot teenaan die houstiksels van armsgate en halslyn.

Stik vas aan pant.

Dun trapsgewys uit.

Maak onderstiksel.

Afwerking van rourande: Sigsag- of slingerstiksel.

Houstiksel op rand (0,5 cm) vou na verkeerde kant en doen randstiksel van die regte kant.

As tussenbelegsel gebruik word kan rourande met 'n binne-naat afgewerk word.

Omboorsel vir ongevoerde, getailleerde baadjies, ens.

Vaswerk van belegsel: By kledingstukke wat dikwels gewas en gestryk word (mansslaappakke, hemde, kinderklere, ens.), word die belegsel vasgestik of met die hand gevang. Wanneer dit die voorkoms sal bederf, soos by dameskledingstukke en sommige kinderklere (bv. hals- en armsgatbelegsels aan één gesny), word dit slegs aan naattoelatings pylnate, ens. vasgevang.

3.7.4 Tussenbelegsels

Hand. bl. 11 (p.10)

Verwys Louw bl. 538-542 (sy noem dit "tussenvoerings") en Simpl. bl. 103-104.

Doel: Sien Hand.

Tipes: Sien Hand.

Verwys Tabel 2 vir die keuse vir verskillende stowwe.

Keuse: Hang af van die volgende:

Materiaal van kledingstuk.

Styl: Liggewig vir gedrapeerde, sagte styl.

Swaargewig vir getailleerde styl.

Baie styf, bv. vir mandarynkragie.

Kleur van materiaal, veral as effe deurskynend.

Drupdroog as nodig.

As kledingstuk dikwels gewas word is 'n geweefde beter as 'n nie-geweefde tussenbelegsel (frommel later op).

Moet op dieselfde manier skoongemaak word.

Lighter as gewig van stof vir kledingstuk.

Vasstryktussenbelegsels moet 'n paslike massa hê.

Liefs op klein areas gebruik word, bv. krae, mouboordjies en halsbelegsels.

Moet nie die pant te styf maak nie.

Moet nie merke maak aan die regte kant van medium en liggewig stof nie.

TABEL 2

TUSSENBELEGSELS

Stof van kledingstuk

Liggewig katoen, linne, wol, sy en mengsels bv. voile, linon, deurskyncrêpe, chiffon ens.

Mediumgewig katoen, linne, wol, sy, kunsvesel en mengsels bv. popelien, tafsy, flanel, denim, crêpe, gingang, pikee, ens.

Swaargewig katoen, linne, wol, kunsvesel en mengsels bv. koordferweel, brokaat, tweed, kamstof ens.

Gebreide stof en jerseystof

Leer en suède

Stof vir tussenbelegsel

Liggewig bv.

Kraakvars : organdie
linon
tafsy

liggewig nie-geweefde stof
net (vir kant rokke)

Sagte vorming : Vilene 7005
("bias non-woven")

Mediumgewig bv. -

Kraakvars:
mediumgewig nie-geweefde stof
liggewig gaas of haargaas
medium gewig vasstryk tussenvoering (geweef of nie-geweef)

Sagte vorming : Vilene 7005

Ander : dun ongebleikte linne
digte moeselien of linon
perkal
dun popelien
materiaal van tabberd
rayon

Medium- of swaargewig bv. -

Kraakvars: swaargewig nie-geweefde stof
medium- of swaargewig gaas
of haargaas
kamstof
vasstryk geweefde of
nie-geweefde stof

Sagte vorming: Sagte haargaas
keuse vir taillering

Vilene 7005

Geweefde of nie-geweefde tipe van
geskikte gewig en afwerking

Rayon, haargaas, gaas
nie-geweefde stof
vasstryk geweefde en nie-geweefde
stof

Metode

Krimp gewone geweefde tussenbelegsels vooraf.

Knip: Draadrigting dieselfde as die van pant, stroke vir some op die skuinste geknip.

Geweefde vasstryktussenbelegsel is dikwels baie skeef en moet eers reggetrek word.

Dit is baie rekkerig oor die breedte van die stof; dus moet die selfkantrigting in ag geneem word.

Nie-geweefde stof het geen draadrigting nie.

Vilene 7005 se knippies moet in die selfkant rigting lê (rek nie).

Vaswerk aan belegsel of pant:

Knip weg oor die hoeke.

Stryk vasstrykbelegsel slegs tot op die naatlyn vas.

Maak houstiksels deur pant of belegsel en tussenbelegsel.

Knip tussenbelegsel tot teen aan die houstiksel weg by alle nate (nie op buiterande van bv. 'n belegsel nie).

Plaas die tussenbelegsel liefs teen die bokant van krae, mouboordjies ens., want dan kom die nattoelating tussen die tussenbelegsel en onderkant. Wanneer 'n vasstryktussenbelegsel gebruik word kan dit onaantreklik vertoon as dit teen die bokant vasgestryk word; plaas dan die nie-gegomde kant teen die bokant. As dit klaar gestik is, word dit gepars en kleef dit dan teen die onderkant vas.

WB

Pylnaat in tussenbelegsel bv. naby halslyn van 'n jas (taillering): Knip deur die middellyn van die pylnaat, skuif plat oormekaar en stik.

By swaargewig stof met 'n swaargewig tussenbelegsel word die tussenbelegsel nie in die naatlyn vasgestik nie. Knip die tussenbelegsel sonder naattoelating, vang in posisie met die hand en bedek met regsbond (gebruik nylon lint vir kunsvesel wat gewas gaan word).

3.7.5 Uitdunning van nate

Hand. bl. 11 (p.11)

Verwys Simpl. bl. 77, 83, 85 en 88.

3.7.6 Knippies en kepies

Hand. bl. 11 (p.11)

Verwys Louw bl. 328.

Maak knippies op 'n hol ronding.

Kepies op 'n bol ronding.

Knip tot teenaan houstiksel.

Maak kepies soos 'n klein, spits V want 'n bree, vlak V maak 'n lelike merk.

3.7.7 Onderstiksels of belegselstiksels

Hand. bl. 11 (p.11)

Simpl. bl. 77.

Doel: Verhoed dat voering of onderlaag uitkruip, gee 'n netjiese, plat en gladde vou.

Waar: Gebruik dit net waar jy kan en as jy twyfel, doen dit.

Metode: Stik deur die onderlaag en naattoelatings nadat die naattoelatings behoorlik uitgedun en geknip is, ongeveer 2-5^{mm} van die naatlyn. Hoe meer die naatlyn gekurf is, hoe nader is die onderstiksel aan die naatstiklyn, maar as dit te nab is, is dit nutteloos.

Trek die naat van gebreide stowwe effe oop terwyl gestik word en hou die hande plat op die stof. Dit laat die bokant effe na onder omkrul.

Hempstyl met 'n onderstiksel by 'n opening op middelvoor: Gee onderstiksel op die belegsel tot 2 cm onder die boonste knoop. Gee onderstiksel teen die pantgedeelte van ongeveer 2 cm bo die boonste knoop.

3.8 Krae

By beoordeling moet krediet gegee word vir 'n netjiese kraag. Dit dra by tot die mooiheid van 'n styl maar is vol slaggate vir die oningeligte werkster. Die deelnemer wat dit met sukses uitvoer, verdien lof.

3.8.1 Tipes: Verwys Louw bl. 324-328

Platkraag: Rol effens op teen nek, lê plat oor skouers en om halslyn, byvoorbeeld Peter Pan-kragie (het 'n hoë halslyn). 'n Platkraag kan ook 'n wye halslyn hé.

Rolkraag: Die kraag is byna reguit gesny. Hoe minder die halslyn van die kraag uitgehol is, hoe hoër sal die kraag teen die hals opstaan.

Omslaankraag: Die word by 'n hempstyl gebruik. Die kraag word voor aan die omslae geheg. Dit kan gelyk met die buiterand van die omslag eindig of die omslag kan by die kraag verby steek. Die kraag is byna reguit geknip.

Mandarynkraag: Staan regop om die halslyn en het geen voulyn of oorslag nie. Dit word smal en reguit geknip en moet 'n stywe tussenbelegsel hé.

Sjaalkraag: Lyk van voor soos 'n omslaankraag maar word aaneen met die voorpant geknip. Het 'n naat by middelagter.

Matrooskraag: Tipiese matroosstyl. Pas voor in 'n V-hals.

3.8.2 Konstruksie

3.8.2 1 Maak van kraag

Verwys Louw bl. 327-341, Simpl. bl. 83, 97 en 189.

'n Kraag kan uit 'n enkele lang stof bestaan. Die buiterand kan afgewerk word met:

'n Skuinsomboorsel.

Geborduurde rand, bv. skulprand.

Gehekkelde, frivolité of gekoopte kant.

Meeste krae bestaan uit twee lae stof en 'n tussenbelegsel. Metode is algemeen as volg:

Tussenbelegsel: Dun hoekie weg.

Plaas teen bo-kraag.

Stik vas met houstiksels.

Dun tussenbelegsel uit tot teen stiklyn.

Stik bo- en onderkraag aanmekaar:

By dik stof is bo-kraag effe groter as onderkraag, speld

vas (eers hoeke dan tussenin, ens. tot $\pm$ 1,5cm van mekaar).

Stik (stik op die onderkraag).

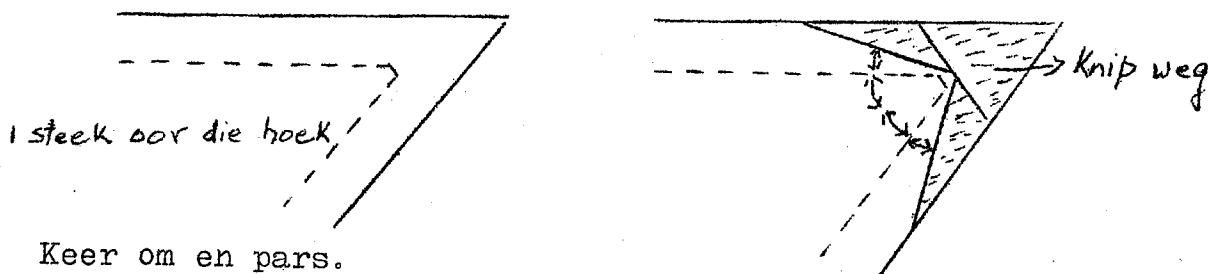
Stik één steek dwars oor die hoek.

Versterk hoeke met 'n ekstra stiksel.

Uitdun: Knip naattoelatings trapsgewys af.

Maak knippies of kepies.

Wegknip by hoeke: Naattoelating by hoeke - helfte van spasie by kraagpunt.

Keer om en pars.

Maak onderstiksel.

By 'n dik stof kan die onderkraag soms nogtans uitkruip.
Probeer die volgende:

- a. Gebruik vasstryktussenbelegsel en plaas die nie-gegomde kant teen die bo-kraag, sien par. 3.7.4.
- b. Plaas enige tipe tussenbelegsel teen bo-kraag. Na kraag voltooi is, word dit gevorm en die tussenbelegsel met Hemfast of Vliesofix aan die onderkraag vasgestryk. Daarna word dit aan die kledingstuk vasgestik.
- c. Maak seker dat 'n tussenbelegsel van die regte massa gebruik word.

Stik halslyn van kraag met 'n houstiksel om die twee lae aanmekaar te heg.

3.8.2. 2 Vasstik van kraag aan kledingstuk

Metodes vir vasheg:

Halsbelegsel (meesal die eenvoudigste metode).

Skuinsbelegsel.

Gefatsoeneerde belegsel voor en skuinbelegsel of soom agter.

Metode met halsbelegsel:

Houstiksel (met minder as 1,5 cm) op halslyn van tabberd, kraag en halsbelegsel.

Skouernaat: begin stiksel vanaf die 1,5cm houstiksel. Ook skouernaat van belegsel.

Maak knippe deur naattoelating tot teenaan die houstiksel, ongeveer 1,5cm van mekaar, op die halslyne van die tabberd, belegsel en kraag.

Stik vas: begin by middelagter, stik tot voor begin weer by middelagter en stik die ander helfte. Begin by middelvoor as die tabberd 'n opening op die rug het. Maak seker dat die merke pas, nl. kepies, kolletjie waar kraag teen skouernaat val en middelvoor (by hempstyl eindig die kraag op middelvoor).

Dun trapsgewys uit.

Pars.

Maak stiksel, ongeveer 3mm van die halslyn, deur al die lae d.w.s. tabberd, kraag en belegsel.

3.8.3 Ander halslyn afwerkings

Belegsel: Sien par. 3.7.2. vir hals- en armsgatbelegsel in één stuk gesny.

Belegsel na die regte kant gevou en gestik. Dit kan 'n gevormde of skuinsbelegsel wees.

Skuinsstrook na die verkeerde kant gevou. Dit kan 'n buisin-lating hê (soos biesnaat).

Skuinsomboorsel. 'n Goeie manier om 'n valletjie te heg. Gebreide omboorsels is verkrygbaar vir crimplene, ens.

3.9 Vasmakers

Hand. bl. 11 (p.11)

3.9.1 Ritssluiters

Tipes: Met metaaltandjies.

Met sintetiese tandjies (nie geskik as 'n warm yster gebruik word nie).

"Onsigbare" rits met metaaltandjies.

Gevormde rits vir gulpopening van mansbroeke.

Kies 'n duursame tipe, geskik vir die tipe kledingstuk en stof. Krimp vooraf. Giet kokende warm water oor die ritssluiter en laat lê minstens één uur. Slegs warm water word vir 'n ritssluiter met sintetiese tandjies gebruik.

Waar toelaatbaar: Kinderklere vanaf 3 jaar. By volwassenes op meeste klere behalwe slazap en onderklere.

Metodes: Sien Handleiding bl. 11 (p.11), par. 2 van "Ritssluiters." Daar is baie metodes van vaswerk. Kyk bv.

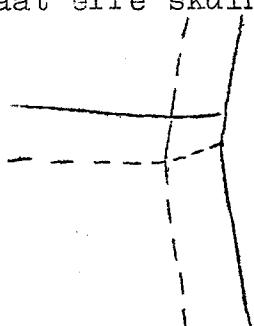
Simpl., gewone metode bl. 64-66

ander metodes bl. 74-75, 91-96, 102 en 119.

Louw, bl. 402 - 408.

'n Ritssluiter kan 'n binne- of bo-opstiksel aan die kort kant hê. 'n "Onsigbare" ritssluiter het twee binnestikkels. Volg die instruksies. Gebruik "Magic Tape" om die ritssluiter in posisie te hou as nodig. Sit dit met die hand in vir deftige drag, veral by 'n sage stof. As die naat op die middellyn trek: Stik die middelnaat effe skuins vanaf die stiklyn van die synaat.

Werk uit punt 16-nr.

Stik na en die naat.

16-nr. Afwerking: Stik of heg ritband vas aan naattoelatings, veral bo, onder en by middellyn.

Maak 'n trens aan die onderpunt van 'n ritssluiter op die rug (bo en onder by 'n sy-opening), indien nodig of verkies.

Werk dit aan die verkeerde kant, slegs deur die ritband en naattoelating.

Trens en hakie bo by hals by 'n opening op middelagter of middelvoor.

Let wel: Dit ritssluiter moet nie te na aan die bopunt eindig nie.

Stik altyd op een laek en / dan na 28/...
onder stiksel is deurga...

3.9.2 Knope

Hand. bl. 11 (p.11)

Verwys Louw bl. 484-490, Simpl. bl. 193-194.

3.9.2. 1 Paslike tipes

Materiaal: nylon, plastiek en oorgetrek kom meeste voor.
Verder glas, hout, leer, koper, geelkoper, staal, porselein,
erdeware, selfs horing, been, silwer en goud.

Manier van vaswerk: 2 of 4 gaatjies of 'n steel agter en glad voor.

Keuse Let op die volgende:

Gewig: Liggewig en klein vir liggewig stof.
Swaargewig en groot vir swaargewig stof.

Kleur: Moet pas by kleur van tabberd.
Teenkleur vir kontras.

As funksioneel: Geskik vir doel.

Kies plat, gladde knope wat nie te groot is nie, veral indien dikwels gewas.

As versierend: Besondere fatsoen, tekstuur of teenkleur.
'n Groot hoeveelheid bv. 'n string knope.

Gaatjies van knope: Groot genoeg vir tipe garing wat mee dit vasgewerk sal word.

Gaatjies moet nie skerp rande hê nie bv. by metaalknope;
dit sny die garing.

Oorgetrekte knope is geskik vir nie-rafelrige stof.

Nie vir klere wat dikwels gewas word nie.

3.9.2.2 Plasing

By middelvoor en -agter moet dit presies op dié lyn geplaas wees, ook op 'n strook by middelvoor.

Op kant van mouboordjie: minstens helfte die breedte van die knoop van die rand van die mouboordjie af.

3.9.2.3. Vaswerk

Altyd deur twee of meer lae, selfs al is dit slegs versierend.
Gebruik knoopgaring ("button thread") of ander sterk garing.

Met die hand: as vier gaatjies - $\times$ of $\sqcap$ of $\sqcup$

2 gaatjies - plaas gaatjies in die rigting van die knoopsgat.

Dik stof - met 'n steel aangewerk.

Klein, plat knopie agter vir steun -

As knoop baie swaar is.

As knoop baie spanning verdra.

Afwerking agter is opsioneel.

Oorhandse of komberssteek.

Moet stewig afgeëindig wees.

Met die masjien: Slegs toelaatbaar op kledingstowwe van medium- of liggewig stof, waar 'n steel definitief nie nodig is nie. Eindig stofig deur 'n knoop met die naaimasjien te maak of knoop garing met die hand. Knip drade 1 cm lank af.

3.9.2.4 Lussies vir knope

Verwys Louw bl. 480-483, Simpl. bl. 198-200.

Doel: Vir vasmaak van 1 - 2 knope, by 'n slip opening in die hals.

Vir dekoratiewe effek, bv. 'n rits knope met rouleau - of koordlussies.

Garelussie vir 'n knopie wat die bo-punt by 'n opening in posisie hou, bv. onder kraag.

Soorte:

- a. Rouleau-lussies van skuinsstroke:
Knip 10-25 mm breë stroke van liggewig stof.
Knip 25 mm breë stroke van medium- tot swaargewig stof.
Vir maklike omkeer, stik 'n tou in die buis of gebruik 'n dik naald en gare.
Stik met ritsvoet as tou gebruik word.
Plaas lussies in posisie voor die naat van die opening gestik word.
Lengte - diameter van knoop.
- b. Garelussies:
Span drade.
Werk af met komberssteek.
Knoopsgatwyn word aanbeveel.

3.9.3 Knoopsgate

Hand. bl. 12 (p.11)
Verwys Louw bl.466, Simpl. 194

3.9.3.1 Tipes en metodes

Handgewerkte Knoopsgate: Knoopsgatsteek, werk knoopsgat-of satynsteek vir ronde punt.

Drie soorte: Balk en ronde punt (plaas ronde punt waar die stremming is).

Twee balke - by loshangende kledingstukke (g'n stremming).

Twee ronde punte, m.a.w. 'n lang vetergat.
Op punt van hempskraag.

Metode: Verwys Louw bl. 469-473, Simpl. bl. 197.

Handleiding sê: Word altyd eers geknip en dan gewerk.
Snyersknoopsgate vir taillering.

Versterkdraad van knoopsgatkoord of no. 5-pêrelgaring.
Hou versterkdraad in posisie op die gesnyde rand met oorhandse steek. Gebruik dun garing of 'n haar.

Ronde punt: Maak gaanjie met stiletto. Werk om met knoopsgatsteek.

Snyersknoopsgatsteek vorm 'n stewiger knopie.

Masjiengemaakte knoopsgate: Volg die instruksies by u naaimasjien.

Gebruik altyd 'n tussenbelegsel tensy doelbewus daarsonder gemaak, bv. 'n baie stewig geweefde stof of 'n deurskynstof.

Wenke: Toets eers uit op soortgelyke stof.

Bospanning effe slapper as onderspanning;
'n Versterkdraad word aanbeveel, bv. no. 5 pêrelgaring - kan bo of onder lê. ~~en heel bietjie styg~~.

Plaas lus van versterkdraad op die punt wat die meeste spanning moet verduur. Trek lus styf na voltooiing.

Plak "magic tape" bo-op rekkerige stof. Skeur af as klaar gewerk. Kan weerskante geplak word.

Steek: Sigsagsteek moet lank en dig genoeg wees.

Omsluitsteek vir rekkerige stof bv. gebreide stof.

Spasie tussen twee rye steke: Nie só klein dat gare raakgeknip word as spleet geknip word. Nie só groot dat rafels van stof wys nie.

Knip van spleet: Gebruik "quick unpick". Trek 'n stewige haal op die knielyn met die punt van die "quick unpick".

Sny die spleet met die snykant van die "quick unpick".
Balke: Stewig.

Stewig afgeëindig deur 3 steke op dieselfde plek te stik. Nie lomp en dik nie.

Omgeboorde Knoopsgat

Verwys Louw bl. 473-479, Simpl. bl. 194-197.

Lyk baie deftig en goed.

Nie geskik vir klere wat dikwels gewas word of op 'n stof wat maklik rafel nie.

3.9.3.2 Rigtung

Op middelagter en middelvoor, sien Hand.

Horisontaal: Waar spanning horisontaal is, bv. slaapkleren of mouboardjie. Dit het 'n ronde punt as handgemaak en 'n lus van die versterkdraad as masjiengemaak. Soms vereis die ontwerp op die stof horisontale knoopsgate, bv. horisontale strepe.

Vertikaal: Op loshangende hemde, jurke, ens; en op 'n vertikale strook by 'n bloese of rok op middelvoor en by aanknooppakkies vir seuntjies.

Diagonaal: op die punt van 'n kraag.

3.9.3.3 Plasing

Minimumafstand van rand: Helfte deursnee van knoop. Liewer meer.

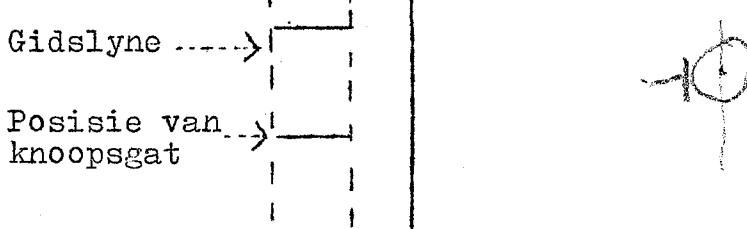
Op middelvoor of -agter.

Vertikale knoopsgate presies op die lyn. *middel*

Horisontale knoopsgate ongeveer 3 mm verby die lyn.

Grootte: Deursnee van knoop plus 2-3 mm.

As 'n hele ry horisontale knoopsgate gemaak word stik twee rygstiksels as gidslyne:

3.9.4 Vetergate

Hand. Bl. 12 (p.12)

Verwys Louw bl. 498, Simpl. bl. 212 *kombesssteek*.

3.9.5 Drukkers, hakies en ogies

Hand. bl. 12 (p.12)

Verwys Louw bl. 490-498, Simpl. bl. 201

Drukkers: Metaal of plastiek. Slegs geskik waar daar nie veel spanning is nie, bv. waar reeds 'n knoop is en waar die drukker slegs die punt van die pant in posisie hou of by slippe waar daar geen spanning is nie. *anders lekkes nie*

Hakies en ogies (of trense):

Sien Hand. vir metode van vaswerk.

Is goed waar daar spanning is, bv. op die band van 'n romp of by die bopunt van 'n ritssluis.

3.10 Moue

Hand. bl. 12 (p.12)

Verwys Louw bl. 342-397, Simpl. bl. 87 en 98,
pamflet "Die professionele insit van 'n mou."

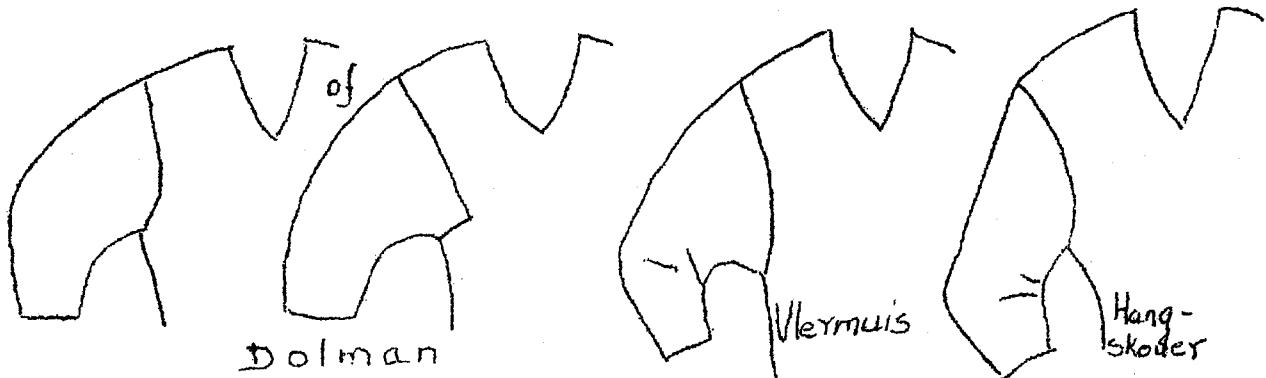
3.10.1 Tipes

3.10.1.1 Ingesitte mou. Hierdie moue kan verskil in snit en styl:

Glad ingesit bv. kort, lank, driekwart, kap-, biskop-
(geplooi by mouboordjie), nousluitend of snyersmou.

Moukop geplooi of met 'n paar pylnate, bv. biskop- of
pofmou.

Mousgatlyn of posisie en vorm van moukop gevarieer, bv.
Dolman-, vlermuis- of hangskouermou.

Skouerkussings kan gebruik word by lang- of driekwartmoue.

By moue wat geplooi is, is die moukop altyd op die skouerpunt.

3.10.1.2 Raglanmou. Dit is geskik vir 'n lospassende styl soos 'n jas,
baadjie, rok of bloese wat wyd by die mousgate geknip is.
Raglanmoue kan kort, driekwart of lank wees. Die onderarm-
punt is 2,5 - 4 cm laer as die normale onderarmpunt en die
mou pas redelik ruim om die bo-arm.

3.10.1.3 Aangesnyde mou, bv. 'n kapmou of Magjaarse mou. Dit word met
die lyfie aaneengeknip sodat die skouernaat vir die lengte
van die mou verleng word.
Magjaarse mou kan kort, driekwart of lank wees. 'n Okselstuk
is nodig as effe styfpassend, anders word die onderarmpunt
met regte band versterk.

3.10.2 Metode

N.B: Pas die armsgat voor die mou ingesit word.

3.10.2.1 Ingesitte mou. Sien Hand.

Verwys pamflet, Louw bl. 382 en Vlugskrif bl. 9.

Houstiksels: Armsgat, 1,5 cm.

Moukop, 1,5 cm. as één houstiksel gemaak word.

Kan 2 houstiksels maak.

Vir pofmou word 3 gemaak, 5 mm van mekaar,
middelste stiksel op naatlyn.

Merke. Sien par. 3.1.3.

Inruim van volheid by mou wat glad ingesit is:

Geen volheid 2,5 cm weerskante van skouernaat.

Meeste volheid tussen kepie en knippie (waar kolletjie
op patroon pas), d.w.s. op die skuinste.

Wegkrimp van volheid met moukussing.

Stik: Drukvoet teen mou.

Span vingers styf oor stiklyn om volheid weg te trek.
Hou houstiksels presies opmekaar.

Stik net aan die binnekant van die houstiksels.

Versterk naat met 'n stiksel by onderarm, ongeveer 7 cm weerskante van onderarmpunt.

Knip naattoelating kort en werk af met sigsag- of oorhandse steek (moontlik oor 'n tweede stiksel?), 'n omboorsel of vals rolnaat.

3.10.2.2 Raglanmou: Sien Handleiding.

Verwys Louw bl. 395-397.

Soms is dit wenslik om die naattoelatings ongeveer 7-10 cm van die onderarmpunt af, oop te stryk (m.a.w. oop enkelnaat). In dié geval sal 'n knip deur die naattoelating van die lyfie op die plek gemaak moet word.

3.10.2.3 Aangesnyde mou: Sien Hand.

Okselstukke: Verwys Louw bl. 389-395.

Versterk hoek met 'n klein vierkant (wat diagonaal geplaas is) en stik soos by 'n belegselslip (sien par. 3.6.2.4). Werk okselstuk in posisie met 'n bo-op- of binnestiksel. Okselstukke kan in twee dele geknip wees (vir die voor- en agterpart) of kan in één stuk wees.
'aan die 3 kante oop vorm'

3.11 Voerings, ondervoerings en tussenvoerings.

Verskil tussen: Hand. bl. 12 (p. 12).

3.11.1 Doel: Kledingstuk hou beter fatsoen.

Het meer massa en is dus sterker.

Binnekant van kledingstuk word beskerm.

Is binne afgewerk.

Kledingstuk pas beter.

Het 'n meer professionele voorkoms.

Kledingstuk van deurskynstof is nie te deursigtig nie.

Probleme met onderklere wat deurskyn is uitgeskakel.

Tussenvoering gee warmte.

3.11.2 Keuse:

Voering en ondervoering: Stewig geweef.

Ligter massa as kledingstuk.

Voering is gewoonlik 'n sagte stof.

Op dieselfde manier skoongemaak as kledingstuk.

Moet hitte kan weerstaan as kledingstuk met 'n warm yster gestryk moet word.

Kleur moet so na as moontlik wees as dit 'n deurskynstof is.

Kan van 'n kontrasterende kleur wees vir effek.

Krimp vooraf- help ook om draadrigting reg te kry.

Tussenvoering moet warmte gee, soms ook stewigheid bv. by kraag.

3.11.3 Konstruksie.

Verwys Louw bl. 543- 548 en 557-562, Simpl. bl. 93.

Louw noem 'n ondervoering 'n "aangestikte voering."

Knip: Draadrigting dieselfde.

Merk alle merke.

Rugpant van jasse en baadjies by hals ruim geknip.
Voerings is soombreedte korter.

Ondervoering: Plaas teen pant met middelagter, middelvoor
en merke opmekaar.

Ryg middel en om kante.

Maak houstiksel deur beide - hou ondervoering teen
die drukvoet by probleemstowwe.

As houstiksels pant blaserig laat vertoon: Doen dit
slegs by hals, skouer en armsgate.

Handryg kante.

Pylnate: Ryg of stik deur middel (2,5 cm verby punt
as ryg).

Stryk pylnaat en stik.

By glyerige en rekkerige stof word pylnaat apart
in ondervoering en pant gedoen - vertoon anders
maklik blaserig.

Voering: Lyfie of rok: Stik skouer- en synate van lyfie of
rok.

Stik dieselfde nate van voering.

Plaas teenmekaar.

Maak houstiksel by hals en armsgat.

Kortmoue: Stik soomlyn.

Maak onderstiksel tot 2,5 cm van onderarmnaat.

Stik mouhaat van voering en rok.

Vou voering terug.

Rygstik moukop van rok en voering apart.

Stik mou van rok in.

Vou naattoelating van voering in en heg vas.

Ritsluiter: Sit in rok op gewone manier.

Vou naattoelating van voering in en heg vas, met hand.

Some van baadjie of jas en lang moue:

Soom van voering kan apart ingesit word sodat
dit by baadjie of jas los hang. 'n Paar trensies
kan dit in posisie hou.

As dit vasgewerk word, moet dit oor die inwerk-
lyn oorhang sodat dit nie span nie.

Tussenvoering: Hug tussenvoering teen die pant met die hand of
met die naaimasjien - hang af van die tipe arti-
kel en die dikte van die tussenvoering.

3.12 Some

Hand. bl. 13 (p. 12)

Verwys Louw bl. 436-460, Simpl. Bl. 183-185.

3.12.1 Inwerklyn en Voulyn

Merk van Voulyn: Dra die regte skoene en vormdrag; gebruik skouerkussings en 'n belt as dit só bedoel is. Staan regop en ontspanne met die massa eweredig op beide voete gesprei. Kyk op. Gebruik 'n soomsteker of lang liniaal om te merk.

Laat hang sirkel- en klokrompe n week voor die soom gemerk word. Meet die soombreedte van medium en nou rompe direk van die voulyn en knip gelyk. By sirkelrompe word die soombreedte gelyk geknip nadat die soom ingestryk is omdat dit op skuinsgeknippte dele breër uitstoot.

3.12.2 Breedte

~~en de rokke en voorstofe~~

Sirkelrompe 5mm. ~~-10mm~~ 10mm

4-baan klokrompe en bloeses 2-3 cm.

Regaf rompe 5-8 cm.

Kinderklere 6-8 cm.

3.12.3 Volligheid

Hou stiksel oef cm van kant wat inryg.

Stappe: Maak 'n rygstiksel op enkellaagstof.

By 'n dun stof word dit op die smal van gedoen.

Trek rygstiksel in sodat inwerklyn plat lê.

Stoompars om volligheid weg te krimp.

Stik naat- of skuinsband (as dit gebruik word) nou vas sodat die band heeltemal glad lê.

Pylnate word nie aanbeveel vir die inruim van volligheid nie, omdat dit baie geneig is om merke te toon. As die volligheid gladnie wil wegkrimp nie, bv. by diggeweefde sintetiese stof, is pylnate al oplossing. Maak die soom liever smaller sodat daar minder volligheid is.

3.12.4 Metode

Sien Hand. en Vlugskrif bl. 5.

Stappe: Laat hang, as nodig.

Merk voulyn van soom.

Knip soombreedte gelyk.

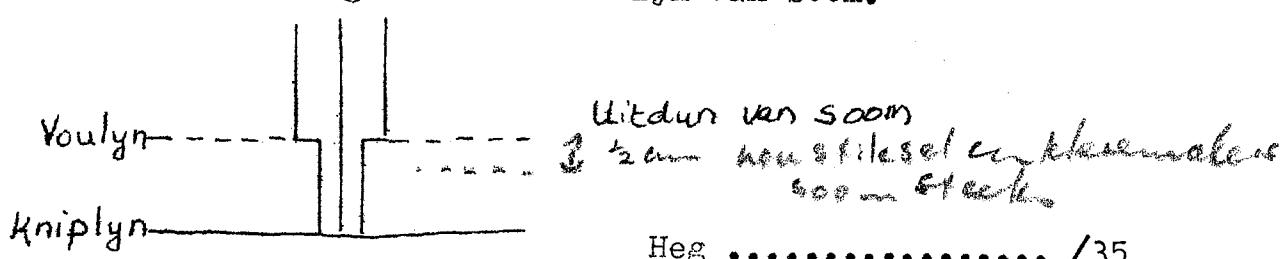
Maak hou- of rygstiksel.

Stryk. Gebruik die soomkaart; dan is die soom minder geneig om deur te stryk.

N.B. Stryk voordat die soom ingewerk word.

Krimp volligheid weg.

Dun naattoelatings-by synate, ens. uit en verwyder tussenbelegsel tot in voulyn van soom.

Italbar vir Permanentte Pleise.

Los steke³⁵

Heg soom vas. Hoe dunner die naald en garing, hoe minder opsigtelik is die inwerklyn.

Pars aan die regte kant op 'n baie sagte oppervlak, gebruik slegs drukking op die vroulyn.

By plooie wat in die naat van 'n pant val, kan die volgende gedoen word: Torring die naat los tot by die vroulyn van die soom vou die twee pante weerskante van die naatlyn op.

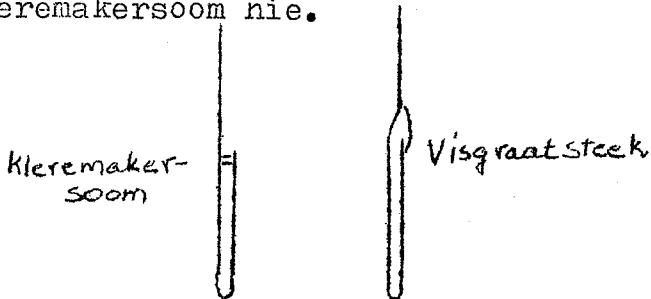
Tussenbelegsel in soom: word behandel by taillering, par. 4.1.11

Kledingstukke wat voor of agter oopknop: Maak 'n binnenaat om die onderste opening van die belegsel toe te stik. Dun deeglik uit tensy die soom later uitgelaat sal word.

Steek vir inwerk - Handl. bl. 13 (p. 12-13)

Vul aan met:

- 1 Vir die some kan siereffekte soos draadtrekwerk of ponssteek gebruik word.
- 2 'n Lang, vlak sigsagsteek kan gebruik word mits die spanning slap is. Inwerklyn moet baie effens vasgevang word.
- 3 Steke moet dig genoeg wees dat die punt van die yster nie daarin haak nie.
- 4 Visgraatsteek is geneig om 'n bult aan die regte kant van 'n gebreide stof te maak. Ander hegsteke doen dit ook soms nie kleremakersoom nie.

- 5 Dit is belangrik dat die spanning van die steke slap is. Ander steke wat gebruik kan word is visgraat-, agter- of komberssteek.
- 7 Hemfast en Vliesofix. Lg. is verkrybaar van:

Sew Wise Promotions (Pty) Ltd.,
Posbus 165,
Goodwood.
7460.

Dit word volgens die fatsoen van die soom geknip. Stryk dit liggies vas met 'n droë yster, verwyder papier en stryk soom vas met 'n stoomstrykyster of parslap.

Maak altyd eers 'n monster om die effek te toets en te sien

hoeveel drukking en hitte nodig is.

Om soom uit te laat: Pars weer, maak soom los, verwyder ou gom met metielalkohol.

- 8 Valssoom is soms nodig by 'n dik stof. Gebruik 'n bo-op-of binnestiksel.
- 9 Deurskynstowwe: eerste vou moet baie gelyk geknip word. Dit kan dieselfde breedte as die tweede vou wees, maar sal geneig wees om op te rol as die soom breed is, bv. organdie teesprei. Kan met 'n houstiksel in posisie gehou word as prakties.

3.12.5 Voumerke op 'n soom wat uitgelaat word: Soms word die merk veroorsaak deur slytasie van die boulyn; dit sal nooit verdwyn nie. Parsmerke bv. op crimplene, kan as volg verwyder word: spons af met verdunde wit asyn. Plaas 'n stuk bruin papier booor, dan 'n parslap en pars. Herhaal as nodig.

3.13. Sakke

Hand. bl. 13 (p13)

Verwys Louw bl. 508-537, Simpl. bl. 190-193 en Weldon's bl. 558-561.

3.13.1. Soorte, doel en plasing

3.13.1.1 Aangewerkte sakke: Dit kan van 1 of 2 lae stof wees en word bo-op die pant gewerk.

~~versleten heula met reep lap~~

Geskik vir praktiese gebruik op rokke, bloeses, slaapkleren, kinderkleren, baadjies, jasse, voorskote, stranddrag, ens.

Kan dekoratief wees, bv. in 'n teenkleur.

Draadrigting en patroon op stof gewoonlik dieselfde en passend. Dekoratiewe sakke word soms opsetlik anders geknip, bv. gestreepte stof dwars gebruik of geruit diagonaal geknip.

Fatsoen: Kan onder rond, hoekig of 'n sierfatsoen he. Ronde sakke gaan minder stof en dons op maar is moeiliker om netjies te kry. Sakke moet nie te diep wees nie, bv. as 'n paan op 'n voorskoot. Plasing moet aantreklik vertoon. Sakke op 'n linker- en regterpant moet op dieselfde hoogte wees. Dit moet op 'n gerieflike hoogte wees sodat die hand maklik ingerig, bv. voorskoot.

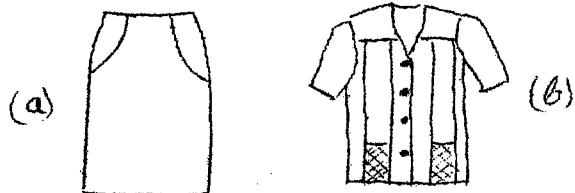
3.13.1.2 Spleetsakke kan met 'n randstrook ("welt") of omboorsel afgewerk wees. Dit het 'n meer getailleerde voorkoms en is dikwels meer versierend as doelmatig ('n skynsak sal bv. slegs uit 'n randstrook bestaan). Plasing: dit word dikwels effe skuins geplaas, selfs vertikaal. Die omboorsel of randstrook kan in 'n teenkleur wees.

By 'n dik stof word die sak self van 'n liger massa stof gemaak.

3.13.1.3 Binnesakke hang los aan die binnekant van die kledingstuk, bv. 'n sak in die synaat van 'n broek.

Vorm 'n lyn van die kledingstuk (sien a).

Is in 'n paneel van 'n baadjie of romp ingelaat (sien b).

Die opening kan eenvoudig afgewerk wees of 'n klappie hê. By dik stof word die sak self van 'n liger massa stof gemaak.

3.13.2 Metode

3.13.2.1 Aangewerkte sakke.

Verwys Louw bl. 508-514, Simpl. bl. 191-192.

Sak van enkellaagstof: Sien Simpl. vir metode om boonste "soom" en houstiksel reg rondom te maak. Let verder op:

Vou van hoeke by hoekige sak.

Uitdun met kepies om volligheid van ronde sak weg te ruim.

Versterking: Maak versterkstrook die breedte van die sak plus 5mm.

Plaas in posisie.

Stik bo en onder vas.

Twee klein lappies mag gebruik word i.p.v. 'n strook.

Vasstik van sak: Drie- of reghoekie by bopunt.

Rourande: Dubbele stiksel.

Rourande met sigsagstiksel afgewerk.

Omboorsel.

Sak van dubbele laag stof of gevoer: Dit is verkieslik vir groot en dekoratiewe sakke - die sak kan selfs met 'n tussenbelegsel verstewig word. Dit kan 'n klappie hê. Metode soos hierbo.

3.13.2.2 Spleetsakke

Moet baie netjies en noukeurig gemaak word, m.a.w. presies knip, netjies en sekuur stik en deeglik uitdun.

By medium en ligte massa stof moet die area waar die spleet kom versterk word deur 'n strook teen die verkeerde kant te plaas, bv. vilene, snyerstyfgeas, linon ens. (liefs nie 'n vasstrykstof nie, tensy dit absoluut geen merk aan die regte kant sal toon nie). Vang dit net fyntjies in posisie.

Metodes: Daar is baie verskillende metodes sien die patroon wat u gebruik. Verder -

Spleetsak met randstrook, Louw bl. 514-523.

Spleetsak met omboorsel Louw bl. 523-531.

Rourande van sak: behandel soos 'n toe enkelnaat.

3.13.2.3 Binnesakke

Verwys Louw bl. 532-537, Simpl. bl. 193.

Rourande van sak: soos hierbo.

3.13.3 Versterking.

Waar - kyk Hand.

Metode - kyk par. 3.12.2.1.

3.14 Seinture, bande ens.

Hand. bl. 14 (p. 13)

Verwys Louw bl. 422-435, Simpl. bl. 209-211.

3.14.1 Dubbel of enkel. Sien Hand.

3.14.2 Gespes. Kyk Hand.

3.14.3 Keuse

Breedte moet by styl en figuur pas. Dit kan effe gevorm wees, bv. as dit taamlik breed is of by 'n belt wat slegs in die agterpant ingelaat is.

Die belt kan van dieselfde stof as die rok gemaak word of van 'n kontrasterende stof soos leer, plastiek, 'n ander kleur, metaal, ens.

Styfstoof: Die keuse hang af van hoe styf die belt moet wees, bv. gekoopte styfband, petersham-lint, snyersstyfgas, vilene, koordlint, kaliko, moeselien, organdie ens.

Krimp die styfstoof vir wasbare belts.

Gebruik dit soos 'n tussenbelegsel of as 'n agterkantbedekking.

3.14.4 Metode. Kyk Hand.

Belt bo-op styfband gestik: Kyk Louw bl. 423-425.
Knip stof 2 cm wyer as die styfband.

Vorm punt soos die van styfband.

Maak houstiksel 6 mm van kant.

Stryk 8 mm naattoelating in.

Vorm hoeke soos by sakkie.

Plaas teen styfband.

Stik op agterkant.

Begin by punt en stik die een kant.

Begin weer by punt en stik die ander kant.

Belt met styfband as tussenbelegsel. Kyk Louw bl. 425-430,
Sipl. bl. 209.

Sagte belt of lyfband ("tie-belt"). Kyk Louw bl. 434-435,
Sipl. bl. 210.

'n Stuk regteband (of selfkant van die stof waarvan die belt gemaak word) kan gebruik word om dit om te keer.

3.14.5 Sagte plooierige belt ("crushed belt"). Kyk Simpl. bl. 210.

Band aan romp en voorskoot.

Romp kyk Hand., Louw bl. 412-422, Simpl. bl. 67-69.

Voorskoot. Kyk Par. 4.1.6.

3.15 Skuinsbande

Bishop belt

Hand. bl. 14 (p. 14)

Verwys Louw bl. 267-274, Simpl. bl. 214.

Keuse van stof: dieselfde of ligter massa.

3.15.1 Knip: a. Trek diagonale lyne (kyk fig. a).

Stik naat, maar plaas x teen y, ens.

Stryk naattoelating oop.

Knip in die rondte.

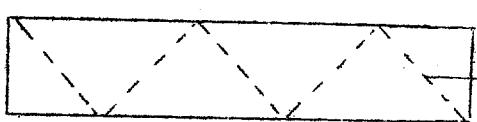

fig. b.

sligknerke

b. Knip ..... /39

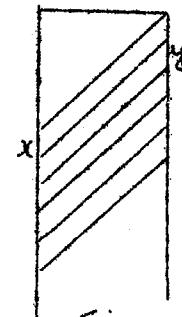

Fig. a.

b. Knip n reghoek.

Stik naat in die lengte.

Stryk naattoelating oop.

Maak strykmerke deur die buis oorhoeks te vou, om en om.
Knip in die rondte.

Om strook smaller te knip, maak strykmerke vir kniplyne.

Las van skuinstroke: Altyd met die dradrigting. Lasse moet deurgaans in dieselfde rigting lê - ook by 'n ronde omboorsel, soos 'n armsgat.

3.15.2

Metode: Omboor van nate (par. 3.5.1.1 (d)).

Ander omboorsel - Stik met masjien en soom agter met die hand.

Skuinsband op kurwes moet nie te breed wees nie, anders trek dit maklik.

Trek effe stywer op uitgeholde dele.

Werk skotig op rondings.

Hoeke: Kyk Simpl. bl. 215, 216.

Vetergatjies: Knip 'n lang vetergat met die draad ~~wandie~~ stof of maak dit in 'n las van die skuinsband.

By gebreide stof, bv. crimplene, kan 'n gekoopte, gebreide band vir omboorsel gebruik word.

Ander metodes vir gebreide stof: a) Stik omboorsel vas.

Vou om na verkeerde kant.

Stik aan die regte kant in die vou van die eerste stiksel.

(Die metode is amper 'n belegsel).

b) Stik 'n dubbelgevoude strook van 'n rekstof met 'n toe enkelnaat (bv. met 'n super-reksteek) aan 'n uitgeholde deel soos die hals, vas. Trek die strook effe styf.

3.15.3

Beoordeling: Gee krediet vir netjiese skuinsband wat self geknip is.

3.16

Plooie

Verwys Louw bl. 252-266, simpl. bl. 159 en 189.

Soorte:

Mesplooie ("knife pleats") - platplooie wat in dieselfde rigting lê.

Omgekeerde stolpplooie ("inverted pleat") - platplooie wat na mekaar gevou is.

Stolpplooie ("box pleat") - platplooie wat weg van mekaar gevou is.

Gestikte plooie ("stitched pleats") - 'n Randstiksel word op die plooie en die vou van die binneklooi gedoen (veral goed as die plooie nie met die dradrigting gevou is nie).

Ongestrykte plooie ("soft pleats") - enige tipe, hang in sagte voue en kan (bv. tot ongeveer 5 cm) platgestik wees.

Rygplooie ("gatherers") - 1-3 ryg stiksels word ingetrok.

Verwyder later rygstiksels wat aan die regte kant wys.

Goeie metode: Stik 'n fyn sigzagsteek oor 'n sterk garing soos hekel- of dun pêrelgaring.

Frummelplooie ("smocking") vir smokwerk.

Rimpelplooie ("shirring") - op baie dun stof.

3 of meer rye rygplooitjies.

Kan gedoen word met rekgaring op die onderste spoel.

3.16.2 Metode

Bereking: Daar moet genoeg wydte wees sodat plooie plat om die heuplyn pas en regaf na onder hang - dit kan by die middellyn dieper wees. Platplooie moet nie oormekaar val nie.
Merk: Knippies, kryt of modistedeurslagpapier.

Kan aan die verkeerde kant in 2 kleure kryt gemerk word.

Een kleur vir vroulyn.

'n Ander kleur vir lyn tot waar dit val.

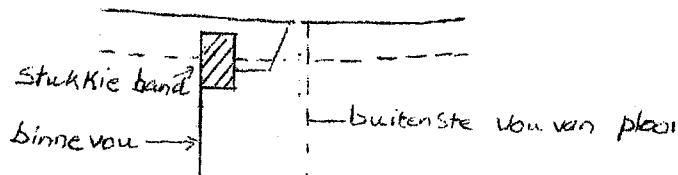
Pars: Aan die verkeerde kant.

Plaas papier onder vou van plooie sodat dit nie deurstryk nie.

Moenie plooie tot in soom stryk voor die soom ingesit is nie.

Rygplooie: Gebruik no. 8 pêrelgaring of hekelgaring of spoel OF werk sigsagsteek oor 'n draad no. 8 pêrelgaring of hekelgaring wat bo-op die stof lê.

Uitdun van dik plekke in naattoelating, bv. in die middel: Knip geleidelik korter OF knip binne-vou van plooie in die naat heeltemal weg. Stik 'n stukkie regteband op die binnevou van die plooie en vang dit in die naattoelating:

Stryk naattoelating by die middel na die kant met die minste diktes.

Moenie digte rygplooitjies met 'n stywe omboorsel afwerk nie. Soom by platplooie - kyk par. 3.12.4.

Versterking van onderent van plooie wat deels vas- of toege-stik is:

Stik 'n dwars stiksel oor die plooie.
Maak 'n snyerspyp (par. 3.17.3).

3.17 Tooisels

Hand. bl. 14 (p. 14)

Verwys Simp. bl. 216-221

3.17.1 Keuse en paslikheid by tipe artikel, styl en stof, Kyk Hand. Skoonmaakmetodes dieselfde as kledingstuk.

3.17.2 Kant Sien Hand.

Berwys Louw bl. 580-582, Simpl. bl. 43 en 112

Las van kant: Ontwerp moet so ver moontlik behoue bly en die tipe kant sal die naatkeuse bepaal bv.

Oop enkelnaat - by fyn of rafelrike kant word die rafelrande oorhands of met sigsagsteek afgewerk.

Toe enkelnaat, rolnaat of platnaat vir dun kant.

Knip stewige kant, bv. Guipére op 'n ontwerpie langs en werk met oorhandse stekies op die onderste laag vas; knip later weerskante kort af.

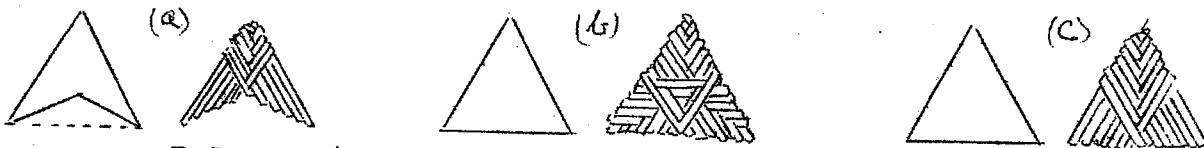
Hoeke: die tipe kant sal bepaal of dit diagonaal aan die hoek weggeknip of slegs gevou word.

3.17.3 Snyerspyltjies word gebruik vir die versterking van plooie en omgeboorde sakke.

Metode: Plaas 'n driehoek van 'n steunstof teen die verkeerde kant. Ryg die fatsoen van 'n driehoek, met die basis na onder (vir 'n plooie) en teenaan die spleet (vir 'n omgeboorde sak).

Werk met 'n fyn knoopsgattwyn, sygaring of no. 12-pêrelgaring.

Daar is 3 metodes van werk: Mary Thomas's Embroidery Book, bl. 288-289 gee duidelik sketse.

- a. Pylpunt ("arrowhead").
- b. Kraaioot ("crow's foot"): kyk bl 464, Louw.
- c. Sprotkop ("sprat's head"): kyk Louw bl. 462. Louw noem hierdie snyerspyl 'n "pylpunthegezel." Die sprotkop word mees algemeen gebruik.

3.17.4 Materiaallussies en knope

Verwys Louw bl. 480-482, Simpl. bl. 198 en par. 3.9.2.4
Die knope kan dekoratief sowel as doelmatig wees.

3.17.5 Geskulppte rande

- a. Belegde skulpsoom ("faced scallop hem"), kyk Simpl. bl. 182. Die "onderstiksel" word as 'n fyn ryg sel met die hand gedoen.
- b. Skulprandsoom of Franse soom ("Shell edge hem or French scalloping"). Dit kan met die hand gedoen word (kyk Louw bl. 455-456) of met die blindesoombroek van die haaimasjien (mits dit 'n sagte stof is). Die soom word ook 'n onderkleresoom ("lingerie hem") genoem.
- c. Omgekapte skulpsoom ("overcast shell hem.") Kyk Louw bl. 455- sy noem dit 'n "rolsoom met krielsteek."
- d. I.p.v. geskulppte rande te maak kan die rand ook getand wees, kyk Weldon's bl. 568 ("pointed edging.")

3.17.6 Valletjies en Frilletjies:

Verwys Simpl. bl. 217-219. Weldon's bl. 574 - 577.

3.17.7 Kartelband, sierband en lint

Kartelband: Verwys Simpl. bl. 216-217.

Heg met borduursteke bv. losstaande kettingsteek, reguit steek ens.

Soutache-galon: Verwys Weldon's bl. 580. Verkrygbaar in 'n verskeidenheid kleure.

Sierband: Kan geheg en aangevul word met outomatiese sierpatrone van haaimasjien.

3.17.8 Blinkers en Krale

Verwys Simpl. bl. 219.

3.17.9 Bostikwerk

Verwys Hand., Simpl. bl. 203- 204.

Steek: Saalsteek - Rygsteek met die hand.

Met die masjien gedoen (met 'n spesiale stikplaat).

Naaimasjien op sy langste steek gestel.

Ander gestikte steke.

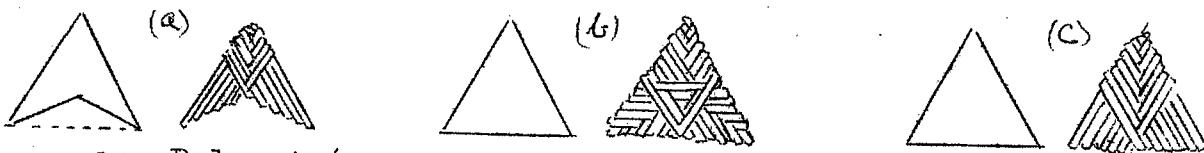
Hoeke: die tipe kant sal bepaal of dit diagonaal aan die hoek weggeknip of slegs gevou word.

3.17.3 Snyerspyltjies word gebruik vir die versterking van plooie en omgeboorde sakke.

Metode: Plaas 'n driehoek van 'n steunstof teen die verkeerde kant. Ryg die fatsoen van 'n driehoek, met die basis na onder (vir 'n plooie) en teenaan die spleet (vir 'n omgeboorde sak).

Werk met 'n fyn knoopsattwyn, sygaring of no. 12-pêrelgaring.

Daar is 3 metodes van werk: Mary Thomas's Embroidery Book, bl. 288-289 gee duidelik sketse.

- a. Pylpunt ("arrowhead").
- b. Kraaioot ("crow's foot"): kyk bl 464, Louw.
- c. Sprotkop ("sprat's head"): kyk Louw bl. 462. Louw noem hierdie snyerspyl 'n "pylpunthegezel." Die sprotkop word mees algemeen gebruik.

3.17.4 Materiaallussies en knope

Verwys Louw bl. 480-482, Simpl. bl. 198 en par. 3.9.2.4
Die knope kan dekoratief sowel as doelmatig wees.

3.17.5 Geskulppte rande

- a. Belegde skulpsoom ("faced scallop hem"), kyk Simpl. bl. 182. Die "onderstiksel" word as 'n fyn ryg sel met die hand gedoen.
- b. Skulprandsoom of Franse soom ("Shell edge hem or French scalloping"). Dit kan met die hand gedoen word (kyk Louw bl. 455-456) of met die blindesoomsteek van die haaimassisjen (mits dit 'n sagte stof is). Die soom word ook 'n onderkleresoom ("lingerie hem") genoem.
- c. Omgekapte skulpsoom ("overcast shell hem.") Kyk Louw bl. 455- sy noem dit 'n "rolsoom met krielsteek."
- d. I.p.v. geskulppte rande te maak kan die rand ook getand wees, kyk Weldon's bl. 568 ("pointed edging.")

3.17.6 Valletjies en Frilletjies:

Verwys Simpl. bl. 217-219. Weldon's bl. 574 - 577.

3.17.7 Kartelband, sierband en lint

Kartelband: Verwys Simpl. bl. 216-217.

Heg met borduursteke bv. losstaande kettingsteek, reguit steek ens.

Soutache-galon: Verwys Weldon's bl. 580. Verkrygbaar in 'n verskeidenheid kleure.

Sierband: Kan geheg en aangevul word met outomatiese sierpatrone van haaimassisjen.

3.17.8 Blinkers en Krale

Verwys Simpl. bl. 219.

3.17.9 Bostikwerk

Verwys Hand., Simpl. bl. 203- 204.

Steek: Saalsteek - Rygsteek met die hand.

Met die masjien gedoen (met 'n spesiale stikplaat).

Naaimassisjen op sy langste steek gestel.

Ander gestikte steke.

Hoe langer die steek, hoe meer sal dit die lig vang. Dit moet besonder netjies uitgevoer word.

n Dik garing word gebruik. As die garing te dik is om deur die oog van die masjiennaald te gaan, word dit op die spoel gedraai en word van die verkeerde kant gestik. As dit probleme oplewer, kan 'n gewone stiksel eers op die regte kant gedoen word; dit dien as gids vir die saalsteek wat dan van die verkeerde kant gedoen word. Die gewone stiksel word nie verwijder nie.

Garing: No. 5 of 8 pêrelgaring (op spoel) en n sterk gewone naaigaring bo.

Hekelgaring as 'n styfgetwynde garing verkies word.
n Dubbele masjiengaringdraad vir 'n rygstiksel wat op die regte kant gedoen word.

3.17.10

Dubbele naald en opnaaisels

n Dubbele naald is baie effektief vir:

Effek van opnaaisels.

Smokwerk op lyne (met dubbele naald gestik) gedoen.
Dubbele naald gekombineer met outomatiese siersteke van die naaimasjien.

Opnaaisels: Baie geslaagd vir 'n getailleerde effek. Meeste naaimasjiene het 'n toestel vir die eweredige spasiëring van opnaaisels.

3.17.11

Borduurwerk

Sien Hand.

Appliek, draadtrekwerk en outomatiese borduurwerk met die masjien is veral gewild.

4.0

SPESIFIEKE KLEDINGSTUKKE

LET WEL: Die bespreking van die kledingstukke sluit die inhoud van die Handleiding in, aangesien dit in 'n ander volgorde behandel word.

4.1

Vereistes

DAMESKLEDINGSTUKKE

Bloeses

Hand. bl. 14 (p. 14)

Sportbloese:

Snit en styl: Moet vry beweging toelaat.
Krae en moue opstioneel.

Passing: Goeie verhoudings van moue tot armsgate, hals ens.
Wye hals moet nie gaap nie.
Gemaklike passing.

Stof: Kleurvas en kreukeltraag n aanbeveling.
Wasbaar.

Nate: Toe enkelnaat, rolnaat, eenvoudige platnaat.

Werkprosesse en afwerking: Belegsels vasgevang aan naattoelatings, ens.
Tussenbelegsels opstioneel.
Sakke kan versterk wees.

Openinge: Knope en knoopsgate.

Geen vasmakers. ↗ ook Korrekk.

Soom: Val oor belegsel.
Redelik smal.

4.1.1.2 **B** Getaailleerde bloese:

Snit en styl: Aangepasde snyerstyl, bv. met 'n strook vooraf.
Moue driekwart of lank met mouboordjies en opening,
moukop glad ingesit.
Kraag is 'n vereiste.
Skouerstuk (dubbeld) kan gebruik word.

Passing: Goeie verhoudings.

Stof: Kan meer deftig as sportbloese wees.
Geskik vir winter of somer.
Wasbaar.

Nate: Soos sportbloese. Toe enkelnaat, vlaat aan playme
Oop enkelnaat mag die beste wees vir 'n winterbloese
of een van soortgelyke stof.

Werkprosesse en afwerking: Belegsels vasgevang aan nate.
Tussenbelegsels opioneel.

Openinge: Knoopsgate gewoonlik horisontaal.
Vertikaal as daar 'n strook vooraf is.

Soom: Soos sportbloese.

Tooisel: Opnaaisels is effektief.

4.1.1.3 **C** Uitvatbloese:

Snit en styl: Minder getailleerd.
Styl en tooisel skep 'n ryk indruk.
Moue opioneel.

Passing: Soos getailleerde bloese.

Stof: Skep 'n ryk, doftige indruk.
Nate: Soos getailleerde bloese.
Siernate kan gebruik word.

Werkprosesse en afwerking: Belegsels vasgevang aan naattoelatings ens.
As 'n deurskynstof gebruik word, is daar gewoonlik geen tussenbelegsel nie; die eerste vou van die soom kan dieselfde breedte as die tweede vou wees.

Openinge: Kan baie dekoratief wees.
Soom: Soos sportbloese.

Tooisel: Kan baie dekoratief wees.
Borduurwerk.
Kant en valletjies.
Kralewerk.
'n Ry corgetrekte knopies met lussies.

4.1.1.4 Modes skep variasies vir kledingstukke wat soos 'n bloese gedra word, bv. 'n tuniekstyl, met of sonder belt.
'n Oorjurk ("smock"), ens.

Reëls vir nate, afwerking ens. sal by die styl en die stof waarvan dit gemaak is, moet pas.

4.1.2 Rokke

Hand. bl. 15 (p. 14)

A Oggendrok:

Snit en styl: Enige styl wat vry beweging toelaat, maklik

was en stryk.

Moue, kraag en belt opioneel.

'n Moulose slooprok bied min geleentheid vir foute maar toon geen inisiatief nie en kry min krediet vir oorspronklikheid en voorkoms (voorkoms tel 50%). Gee dus krediet vir inisiatief.

Passing: Goeie verhoudings en gemaklike passing. Wye halslyne moet nie gaap nie.

Stof: Wasbaar en kreukeltraag.

Let op die pas van motiewe by bedrukte stof.

Nate: Oop enkelnaat vir lang nate.

Toe enkelnaat of vals rolnaat vir nate van armsgat en miskien by die middel.

Dit is onwaarskynlik dat ander nate gebruik sal word tensy vir 'n sier effek.

Werkprosesse en afwerking: Belegsel word aan nate, ens. vasgevang.

As 'n buitengewone tegniek gebruik is, probeer verstaan waarom sy dit gebruik het, wat haar doel was, of sy dit anders beter kon gedoen het, ens.

Openinge: 'n Ritsluiter word meestal gebruik.

Knope en knoopsgate op middelvoor of middelagter (sien par. 3.9.2.2 en 3.9.3.3).

'n Hoë kraag moet by middelvoor bymekaar kom.

Kraagpunte moet ewe lank wees.

Kraag moet ewe ver van jou van belegsel eindig.

Soom: Ewe breed, nie te breed nie. ~~8 cm~~. Volligheid weggeruim.

Geen strykmerk aan regte kant nie.

Nate in soom uitgedun.

4.1.2.2 B. Deftige rok:

Snit en styl: Besondere styl.

Versiering passend en in goeie smaak.

Tooisels moet dieselfde skoonmaakmetode as tabberd vereis.

Passing Sien oggendrok. Kan nousluitend wees. *Geen verlaaiing*

Stof: Moet in deftige indruk skep.

Kan ryk vertoon.

Nate: Sien oggendrok.

Siernate kan gebruik word.

Werkprosesse en afwerking: Die rok kan 'n voering of ondervoering hê.

Dit mag nie die rok blaserig laat vertoon, trek of by die soom optrek nie.

Verder: Sien oggendrok. *Belegsel van vorm*.

Openinge: Sien oggendrok.

Die ritssluter mag met die hand ingesit word.

Soom: Sien oggendrok.

4.2.3 C. Getailleerde rok:

Snit en styl: ~~Snit~~ kan beklemtoon word deur openinge, plooie, pylnate, sakke, bostiksels ens.

Plooie moet soos stolp- of mesplooie wees - nie rygplooie nie.

Geen valletjies of dergelyke tierlantyntjies nie.
Tooisels moet getailleerde effek verhoog, bv. knope, interessante gespe, geskikte sierband, opnaaisels, stiksels met die dubbele naald, ens.

Passing: Eenvoudige pas of halfpasstyl.
Sien oggendrok.

Stof: Moet stewige binding hê.
Nie opgesmuk nie.

Nate: Sien oggendrok. Openinge: Sien hierbo.

Werkprosesse en afwerking: Sien hierbo.

Soom: Sien oggendrok.

4.1.3

Slaapklerke

Hand. bl. 15 (p. 14)

4.1.3.1A

Slaappak:

Snit en styl: Fyn en vroulik.

Broek lank of kort.

Bikini-styl word as kortbroek slaappak aanvaar.

Passing: Gemaklik.

Moue ruim genoeg geknip.

Baadjie of bostuk en broek in verhouding.

Stof: Kreukeltraag en wasbaar.

Nate: Bostuk: rol-, eenvoudige plat- of toe enkelnate.
Broek: eenvoudige platnaaf, toe enkelnaaf vir gebreide stof.

Werkprosesse en afwerking: Belegsels word rondom vasgevang.
n Voering is wenslik by n baie dun stof.

Openinge: Knope en knoopsgate.

Bandjies op die skouer.

Een knopie met n lussie.

Broek kan n rek hê of n heup-stuk met n opening en knope.

Soom: Word gewoonlik met die masjien vasgestik.

Blindesoomsteek met die masjien.

Vaswerk met die hand sal n goeie rede moet hê.

4.1.3.2

Nagrok:

Snit en styl: Baie fyn en vroulik.

n Kort nagrok kan met of sonder broekie wees.

Passing: Lospassend.

Stof: Soos slaappak. Kreukeltraag wasbaar.

Nate: Soos slaappak. rol, plat reeks.

Werkprosesse en afwerking: Belegsel

Soos slaappak.

Openinge:

Soos slaappak,

Soom: Soos slaappak.

4.1. C. Kamerjas

Hand. bl. 15 (p. 15)

Snit en styl: Kort of lang moue. *Kaf taan styl nie geskik*
Lengte opsioneel.
Sak of sakke aanbeveel.
Nie so deftig soos 'n "hostess gown" nie.

Passing: Lospassend.

Maklik om aan en uit te trek.

Stof: Kreukeltraag en wasbaar (behalwe by winterkamerjas)

Nate: Moet pas by stof en styl.
Gewoonlik 'n oop enkelnaat.

Werkprosesse en afwerking: Belegsels kan vasgework of aan
nate, ens. vasgevang wees.
'n Versterking vir sakke is prakties.

Openinge: Knope en knoopsgate is prakties.

'n Lang ritssluiser word toegelaat.
Oorslaanstyl toelaatbaar.

Soom: Met die hand of masjien ingesit.

4.1.5

Onderklere

Snit en styl: Moet goed wasbaar wees.

So min nate as moontlik (skyn deur).

Baie klein pantjies wat met 'n verskillende draad-
rigting geknip is, bemoeilik konstruksie en was-
dikwels nie goed nie.

Tooisels van kant en net is mooi; gebruik nylon-
kant op alle kunsvesel.

Tooisels moet duursaam wees en nie verhewe wees nie
(sigbaar deur kleure).

Borduurwerk (hand- of masjien-) moet nie die materi-
aal optrek nie.

Onderrok: Vullengete word verwag. Die pryslys moet
'n "halflengteonderrok" voorskryf.

Passing: Gemaklik maar nie te los nie - sal dan plooierig
onder boklere pas.

Stof: Wasbaar.

Nie te rekkerig nie.

Redelik ondeursigtig.

Nate: Rol-, eenvoudige plat- en toe enkelnate.
Siernate met insetstroke van kant of sierlassteek.

Werkprosesse en afwerking: Siernate moet weerskante stewig
afgewerk wees.

Gekoopte skouerbande moet minstens 1 cm verby bo-
rand strek of tot by die inwerklyn van die boonste
soom.

Heg langs borand van soom vas.

Soom: Werk met die masjien.

Kant lyk mooi op die soomlyn.

Skulprandsoom is effektief veral op gebreide stof.

4.1.6

Voorskote

Hand. bl. 15 (p 15)

4.1.6.1 **A** Kombuisvoorskoot:

Snit en styl: Enige styl.

Moet rok goed bedek en om die heupe strek maar moet nie die indruk van 'n oorjas skep nie.

Moet 'n borsstuk hê.

By 'n minirok is die kombuisvoorskoot ook baie kort. Sakke verpligtend; 'n dubbele sak is prakties (bv. slytasie deur sleutels).

Tooisels moet net so duursaam soos die stof wees. Masjienborduurwerk kan effektief wees.

Passing: Band om nek moet maklik oor die kop glip.

'n Gevormde band om die nek pas gemakliker as 'n smal reguit band.

Stof: Wasbaar en sterk, ook skuinsbande.

Moet nie gou vuil lyk nie.

Nate: Rol-, eenvoudige plat- of toe enkelnate, volgens styl.

Werkprosesse en afwerking: Sakke moet versterk wees.

Bande moet dubbel wees.

Bindbande moet minstens dieselfde breedte as rompbond wees, as dit breer is kan dit 'n plooijjie hê waar dit by die rompbond aansluit.

Skuinsbande word met één stiksel vasgestik en liefs nie met die hand gesoom nie. Gee krediet vir netjiese skuinsbande wat self geknip is.

Soom: Met die masjien gestik.
Skuinsomboorsel.

4.1.6.2 **B** Halfvoorskoot:

Snit en styl: Geen borsstuk.

Moet sak/ke hê.

Kan baie verskil in voorkoms, bv. vir huis, tuin, wasgoedpennetjies, ens.

Tooisels - sien kombuisvoorskoot.

Stof: Sien kombuisvoorskoot. Doel sal tipe stof bepaal.

Werkprosesse en afwerking: Bande enkel of dubbel.

Versterking by sak opioneel.

Verder: Sien kombuisvoorskoot.

Soom: Sien kombuisvoorskoot.

Enkelbande word liefs nie met die hand gesoom nie (te veel werk).

4.1.6.3 **C** Teevoorskoot:

Snit en styl: Fraai en dekoratief.

Tooisel van kant, valletjies en borduurwerk is tipies en baie geskik.

Sakke opioneel.

Met of sonder bostuk.

Stof: Enige mooi stof wat wasbaar is, is geskik.

Nie noodwendig altyd nylon of organdie nie.

Nate: Sien kombuisvoorskoot.

Werkprosesse en afwerking: Bande enkel of dubbel.

Versterking van sak/ke opioneel.
Verder: Sien kombuisvoorskoot.

Soom: Sien voorafgaande.

MANS EN SEUNSKLERE

4.1.7

Hemde

Hand. bl. 16 (p. 15)

4.1.7.1

1. Getailleerde hemp:

Snit en styl: 1 Kraag waarby n das gedra word.

- 2 Lang moue.
- 3 Sak is tipies.
- 4 Dubbele skouerstuk, nie meer as 10 cm by breedste deel nie.
- 5 Kan n strook vooraf hê met versteekte knope (soos by gulpopening).
Modegrille moet in ag geneem word, bv. knoopsgate op punte van kraag.

Passing: 1 Ruim geknip.

- 2 Ekstra ruimte in agterpant d.m.v. plooï of eweredig verspreide volligheid - nie rygplooï nie.
- 3 Voldoende ruimte om heupe.
- 4 Hemp wat net gedeeltelik voor oopknoop moet slitte of invoegstukke hê.
- 5 Lank genoeg om gemaklik in broek te pas sonder om uit te kruip.

Stof: Wasbaar, liefs kreukeltraag.
Mode bepaal kleur en ontwerp.

Nate: Dubbelgestikte en eenvoudige platnate.
Toe enkelnate as dit by die stof pas.
Gekoopte nylon- en drupdrooghemde het soms oop enkelnate maar dit word nie vir skouwerk toegelaat nie.

beteekel:

Werkprosesse en afwerking: 1 n Tussenvoering is n vereiste vir krae en mouboordjies.

- 2 Inyoegstukke word nie met die hand ingesit nie maar terwyl die synaat gestik word.
- 3 Stik eers die moue in, dan die mou- en synate.
- 4 Nate by onderarmpunt moet netjies kruis.

Opening: Knoopsgate vertikaal of horisontaal.
Knoopsgat in halsband by kraag is altyd horisontaal.
Opening kan kort wees en in n plooi eindig of kan tot onder oopknoop.
Opening in mou moet lank genoeg wees dat mouboordjie met gemak gestryk kan word.
Mou opening het gewoonlik n aaneenlopende slip.

Soom: Smal, met die masjien gestik.

4.1.7.2 3 Sporthemp:

Snit en styl: Varieer volgens mode.

Kan in broek pas of los bo-oor hang.

Moet geskikte lengte hiervoor hê.

Kan n kort opening voor hê, met of sonder vasmakers.

n Stiksel 3-5 mm van rand van kraag en voorbelegsel is wenslik.

Skouerstuk opsioneel - sien getailleerde hemp.
Kraag opsioneel of volgens styl en mode.
Sakke is tipies.

Passing: Ruim geknip - sien getailleerde hemp.
Invoegstukke en slitte onnoodig.

Stof: Sien getailleerde hemp.
Kan baie kleurvol en vrolik wees.
Stof wat sweet kan absorbeer is 'n aanbeveling.

Nate: Eenvoudige of vals platnate, toe enkelnate.
Oop enkelnaat - sien getailleerde hemp.

Werkprosesse en afwerking: 'n Tussenvoering is 'n sterk aanbeveling vir krae en mouboordjies tensy die stof baie stewig geweef is.

By oopknoophemde kan die voorbelegsel aangesny word en in die skouernaat doodloop.
Sakke kan versterk word.

Opening: Knoopsgate kan vertikaal of horisontaal wees.
'n Kort opening kan 'n ritssluis hê of 'n aantal ventergate waardeur 'n koord geryg is.

Soom: Met die masjien gestik.
Hemde wat los bo-oor die broek hang: Soom nie te smal nie, bv. 1,5 cm of breer.

4.1.7.3 Seunshemde:

Soos bogemeld; reëls aangepas by styl.
Slitte en invoegstukke onnoodig.

4.1.8 Safaripakte

X Snit en styl: Tipiese baadjiestyl.
Broek kort of lank.
Belt opsioneel.

Passing: Gemaklik.
Broek en baadjie in verhouding.

Stof: Wasbaar en kreuukeltraag.
Gespes moet duursaam wees.

Nate: Eenvoudige of vals platnate.
Toe enkelnate.
Oop enkelnate vir nie-rafelrige, stewige gebreide en droogdrupstof.

Werkprosesse en afwerking: Tussenbelegsels word gebruik as nodig.

Vasheg van tussenbelegsels opsioneel.
Volgorde vir stik van pynate en naat deur die kruis: Doen dit in die volgorde wat vir jou die maklikste is. Die voorskrif van die Handleiding, dat die pynate eerste gestik word, verval.
Stik eers die mou in voor die mou- en onderarm naat gestik word.

Onderkruis
Nate by mik ("crutch") en onderarmpunt moet netjies kruis.

Openinge: Knoopsgate in baadjie horisontaal.
Gebruik netjiese, gladde knope.
Gulpopening kan gevormde ritssluter of knope hê.

Soom: Word met die masjien gestik.

4.1.9

Slaappakke

Hand bl. 16 (p. 16)

Snit en styl: Tradisionele mansslaappak is getailleerd met 'n kraag, lang moue, sak, langbroek met gulp en 'n koord.

Pryslys moet variasies aandui.

Kort somerslaappak -- baadjie met of sonder kraag; hoef nie heeltemal oop te knoop nie; gulp en sak opioneel.

Passing: Ruim genoeg.

Broek en baadjie in goeie verhouding.

Stof: Goed wasbaar.

Kreukeltraag is 'n aanbeveling.

Nate: Dubbelgestikte en eervoudige platnaat.

Toe enkelnaat vir 'n kort somerslaappak mits die stof nie rafel nie, bv. 'n dun gebreide kunsvesel.

Werkprosesse en afwerking: 1 Baadjie moet dubbele skouerstuk of versterking hê ± 15 - 20 cm diep en ongeveer tot in die middel van die skouernaat.

2 Stik kraag agter tussen skouerstuk en pant vas.

3 Sit eers moue in; stik dan mou- en onderarmnaat.

4 Volgorde vir stik van pynate en naat deur die kruis: Kyk safaripakke.

5 NATE moet netjies by onderarmpunt en mik kruis.

6 Gebruik tussenbelegsels waar nodig.

7 Stik alle belegsels vas.

8 Versterking by sak is opioneel.

9 Broekskuif kan in 'n soom of gevormde belegsel wees wat stiksels weerskante het.

10 Rek kan vir 'n kortbroekslaappak gebruik word - gebruik breë rek of 'n paar stukke rek wat in buise ingelaat is.

Geen vetergaatjies word by bree rek of 'n paar stukke rek verlang nie.

Versterking aan onderent van gulp moet netjies wees en nie lomp vertoon nie.

Openinge: Plasing van knope en knoopsgate by middelvoor korrek.

Knoopsgate horisontaal.

Kraagente kom op middelvoor bymekaaar.

Openinge vir koord van broek moet só geplaas wees dat gulp netjies oormekaar slaan.

Knoop aan binnekant van gulp sal verhoed dat gulp gaap.

Soom: Stik met die masjien.

Maak 'n binnenaat waar belegsel oor soom val.

Kinderklere

Hand. bl. 16 (p. 16)

4.1.10.1

Klassifikasie. Sien Hand.

Skoupryslyste moet hierdie indeling volg.

Terme soos dogterfjie/seuntjie is te vaag.

n Gemiddelde figuur of grootte vir die ouderdomsgroep word verwag.

As klere vir n tiener gevra word, word klere vir volwassenes (bv. vir die ma of pa) soms aangebied. Solank die verhouding nog die liggaamsbou van n tiener aandui, is dit aanvaarbaar. Die tiener is gewoonlik nog baie lig gebou. Die styl is jeugdig.

4.1.10.2

Algemene bespreking:

Shit en styl: Maklik om aan en uit te trek - dit leer die klein kind selfstandigheid.

Maklik vir was-en-stryk - vermy valletjies, groot gepofde moue en tooisels wat stryk nodig het.

Maklik om groter te maak, bv. bree some, opnaaisels, lyfie lank gesny en vir afwerking van middelnaat gebruik.

Styl moet onnodige diktes vermy.

Tooisels: Kartel- en sierband.

Masjienborduurwerk (mooi en sterk).

Dekoratiewe stikwerk.

Kant (gebruik nylon op kunsvesel).

Broderie anglaise is mooi en sterk.

Gebruik los strikke met oorleg.

Styl vir tienderjariges is soos die van n volwassene omdat die figuur reeds ontwikkeld is. Die reëls vir volwassenes geld hier.

Passing: Gemaklik, veral by armsgate, hals en middel.

Vermy armsgate wat te wyd uitgehol is.

Behou goeie verhouding tussen moue, lyfie, skouerstuk, ens.

Stof:

Wasbaar, tensy winterjasse, snyerskinderklere, ens. Kreukeltraag en kleurvas.

Liefs gladde oppervlak.

Stofsoort en ontwerp moet by ouderdom pas.

Krimp alle stowwe vooraf.

Vermy probleemstowwe, bv. rafel, glyerig, gebosseerde ens.

Verkry n mooi effek deur

kontrasterende kleure,

effekleur met gestreepte of ander stof,

streep-effekte met dwars, regaf of skuins strepe

Nate:

Rol-, eenvoudige plat-, vals plat-, oop enkel- of toe enkelnate.

Keuse hang af van styl en stof.

Vir babaklere geen oop enkelnate nie.

Vals plat- en toe enkelnate baie geskik vir seunbroeke van sajet en ander dik stowwe, bv. koordferweel;

Oop enkelnaat vir n broek met n voering.

Nate vir prinsesstyl: Oop enkelnaat (rolnate trek), knip deur naattoelating teenaan stiklyn.

Werk knippe af met klein berystek.

Dit is n gefatsoeneerde styl en dus geskik vir tienderjariges maar nie vir klein kinders nie (kan nie suksessvol langer gemaak word nie).

Werkprosesse en afwerking: As 'n dubbele skouerstuk gebruik word, word die kragie tussen die twee lae vasgestik. By kragie wat met skuinsband vasgewerk word, moet skuinsband onder die soom by middelvoor of middelagter val.

Volgorde vir stik van pypnate en naat deur die kruis: Kyk safaripakke.

Maak 'n gulpopening sodra hul hulself kan help. Belegsels by hals en armsgate (mouloos) word rondom vasgevang as dit afsonderlik geknip is.

As die belegsels egter ~~aan~~nek geknip is, word dit slegs aan naattoelatings vasgevang.

Belegsel of soom by middelvoor of middelagter val oor die soom en oor die middelnaat.

Versterk sakke behalwe by dik en besondere sterk stof.

As 'n dubbele lyfie of 'n geheel gevoerde rok gemaak word, moet dit nie uit vrees vir kritiek op afwerking gedoen word nie maar om 'n spesifieke rede, bv.

1. Rok is omkeerbaar.

2. 'n Teenkleur voering is vir effek gebruik.

3. Vergemaklik die aanheg van 'n val.

4. Geplooide romp (lyfie dubbel).

Stik eers die mounaat voor die soom van die mou ingesit word.

Openinge: Ritssluter vanaf kleuterstadium (3-5 jaar).

Knope: Gladde knope,

Praktiese grootte.

Plasing op middelvoor korrek.

Soom op middelagter breed genoeg.

Werk altyd vas aan dubbele laag stof.

Drukkers, hakkies en ogies nie toegelaat nie, behalwe by ritssluter bo, onder 'n kragie.

Opening by rokkie met lyfie en romp moet tot in die romp deurloop.

Afwerking van openinge: Belegsel, omboorsel, aan-eenlopende slip, ons.

Soom: 6-8 cm breed is prakties.

Ruim volligheid in met 'n rygstiksel eerder as pyl-nate (laat maklik 'n merk).

Steek: Stewige glipsteek.

Bindemasjiensoomsteek.

Kleremakersoom by dik stof toelaatbaar.

Siersome: Versier eers en werk dan vas.

Geskulppte of omgeboorde soom toelaatbaar as styl dit verdi.

4.1.10.3 Kinderkappies

Snit en styl: Prakties vir was en stryk.

Bande enkel of dubbel maar nie só breed dat dit lomp strik nie.

Valletjie of ander beskerming teen son in die nek vir sonkappie.

Passing: Goed om die kop pas.

Sonkappie moet óf teen skerp lig beskerm.

Stof: Wasbaar.
Stywe tussenvoering vir die rand (styfgaas ongeskik omdat dit pap word in water).

Werkprosesse en afwerking: Rand goed deurgestik vir addisionele stewigheid.

Some: Stik liever die soom van enkelbande.

4.1.10.4

Broekie vir dogtertjie

Nate: Eenvoudige platnate met enige kant na buite.
Toe enkelnaat as stof dit toelaat, bv. dun gebreide stof.

Werkprosesse en afwerking: 'n Rek word in 'n buis ingelaat (stiksels weerskante), of word met 'n moderne, rekbare stiksel vasgestik.

Maak 'n vetergaatjie in 'n soom of skuinsbelegsel.
By 'n insetsel kan die rek tot weerskante van die insetsel kom tensy die insetsel taamlik breed is.

4.1.10.5

Artikels wat moeilik is om te klassifiseer.

Dooprokke: Aangesien dit slegs 'n paar maal gedra word, word reëls nie streng toegepas nie. Mooiheid en frisheid is belangriker as werkgehalte.

Sonpakkies: Die reëls bly dieselfde maar wees prakties in die toepassing daarvan. Let op die rigting van knoopsgate.

Spaarsaamheidsartikels, bv. 'n kledingstuk gemaak van 'n ou kledingstuk, gordyn, meelsak, ens.: Toon reslappies sodat die beoordeelaar 'n idee van die besparing kry. Oordeelkundige gebruik van 'n ou kledingstuk en oorspronklikheid verdien krediet. Die artikel moet nie die indruk skep dat dit slegs kleiner gemaak is nie, bv. 'n seunsbroekie wat slegs nouer en korter gemaak is. Pas afwerkings en prosesse aan by die probleme en die tipe kledingstuk. Wees realisties omtrent lasse, verkeerde draadrigting, ens. wat noodgedwonge voorkom om met die beskikbare stof uit te kom.

4.1.11

Snyerskledingstukke

Hand. bl. 17 (p.17)

Verwys Louw bl. 549-563

Styl en snit: Netjies en deftig.

Hempstyl is tipies.

Moue pas glad by moukop.

Mouboordjies opsioneel, kan bydra tot effek.

Kraag opsioneel.

Sakke opsioneel - enige tipe is geskik.

Sakke kan horisontaal, vertikaal of diagonaal wees.

Romp kan glad hang of 'n plooи of spleet hê vir bewegruimte.

Snyerstyl kan beklemtoon word deur:

Bostiksels of saalsteek (met die masjien of hand).

Snyerspyltjies by sakke of plooie.

Netjiese sakke.

Snyers- of omgeboorde knoopsgate.

Die gebruik van geskikte tussenbelegsels en korrekte tegnieke.

Ondervoering en voering.

Passing: Volgens heersende mode.

Nie te nousluitend nie.
Baie netjies.

Stof: Stewige stofbinding, geweef of gebrei.

Gebinde stof goed vir jasse.
Duursaam en kreuveltraag.

Stof vir voering: Sag en kreuveltraag.

Net mooi vorm.
Stewig geweef.
Krimp vooraf.

Nate: Oop enkelnate vir lang nate.

Word nie afgewerk as gevoer nie.
Omboorsel is 'n baie professionele afwerking.
Sigsag- of omsluitstiksel mag gebruik word.
Toe enkelnaat vir mousgat.
Vals platnaat soms gebruik, bv. saam met 'n bostiksel.

Werkprosesse en afwerking: Korrekte snyerstegnieke moet gebruik word om 'n professionele voorkoms te verseker en dik plekke te vermy, bv:

Bo-kraag groter geknip as onderkraag.
Regte metode vir vasstik van kraag.
Versterking vir bo-gestikte sakke en by spleetsakke.
Tussenbelegsels by krae, omslae, mouboordjies, flappe van sakke, some, ens.
Voering met ekstra ruimte oor die rug.
Geskikte metodes vir vaswerk van voering gevog.
Heglyn by belegsel (middelvoor) kan met plat sierband bedek word.

Openinge: Knope moet pas by snyerstyl.

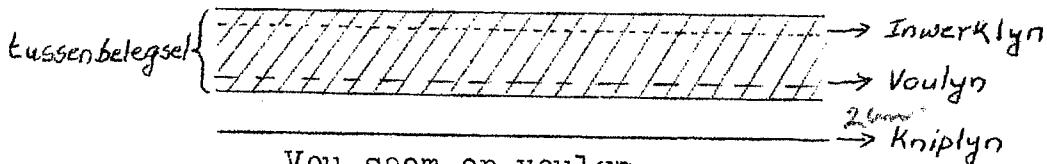
Word met die hand aangewerk, met 'n steel.
Kan 'n stutknopie agter hē as op jas van hoe massa stof.

Knoopsgate kan as volg wees:

- a. Omgeboor
- b. Handgemaak soos 'n regte snyers knoopsgat (steek, versterkdraad, gaapjie op ronde ent, ens.).
- c. Masjiengemaak op medium massa stof, moet sterk en netjies wees (versterkdraad).
- d. Smal sigsagsteek (nie te dik nie) en oor dit met die hand gewerk met knoopsgattwyn.
- e. Professioneel gedoen. Dit is toelaatbaar en word op die inskrywing vermeld.
Knoopsgat mag nie gaap vanweë steel van knoop nie.

Soom: Moet baie professioneel en netjies wees.
Plaas stroke skuinsgeknipte tussenbelegsel in somme van baadjies en jasse. bv.

Knip 6 cm breed.
Plaas teen verkeerde kant.
Laat dit ± 2 cm oor voulyn van soom val.
Heg reg rondom.

Vou soom op voulyn.
Heg rourand vas aan tussenbelegsel.

Voering kan by soom vry hang.
As vasgeheg, moet dit oor die inwerklyn hang, anders trek dit.

'n Ketting of massastukkies vir gordyne (in 'n koord) kan op inwerklyn van die soom gewerk word om dit mooi te laat hang (op agterpant en - 5 cm verby synate), verwys Simpl. bl. 112.

Massastukke kan met voeringstof oorgetrek en by synate vasgewerk word.

Verwyder massastukke en ketting vir droogskoonmaak.

4.1.12

Gestikte hoede

Hand. bl. 17 (p.17)

Snit en styl: Enige styl bv. vir tuin, strand, straat of deftig.

Rand opsioneel.

Tooisels moet by styl en tipe hoed pas.

Vir wasbare hoede moet tooisels wasbaar wees of maklik om te verwijder.

Passing: Netjies.

As dit nie stewig om die kop pas nie, moet dit 'n hodeskikkie of so-iets he.

Stof: Tuin- en strandhoede van wasbare stof.

Leno vir styfheid.

Nie styfgas nie (word pap in water).

'n Dun lagie skuimplastiek is toelaatbaar (wat van effek van son?)

Deftige hoede hoef nie noodwendig wasbaar te wees nie.
Voering kan gekoop of self gemaak wees.

Gebruik paslike voeringstof.

Werkprosesse en afwerking: Geen draad in die rand van wasbare hoede nie.

Rand en ander dele kan deur gestik of net so gelaat word.

Onderrand mag nie na die regte kant omrol nie tensy dit die styl is.

Hegsteke moet stewig genoeg wees vir tipe hoed en styl.

Vaswerk moet nie swierigheid van hoed benadeel en dit tuisgemaak laat lyk nie.
Vasplak met hoedegom is goed (waar paslik).
Voering word met glip- of omkapsteek vasgewerk.
Voering en koordlint van baret kan saam gestik word.
As daar geen voering is nie, word binnenate afgewerk.

• 1.13

Huishoudelike linne

Grootte en fatsoen: Geskik vir tipe artikel, bv. -

Bedlaken: Lank genoeg - minstens 2,5 m.
Passende laken pas oor matras ("Fitted sheet")

Sloop: Standaard grootte, 27" x 18"

Teemusoortreksel: Moet indruk skep dat dit oor 'n stopsel vir 'n teepot van gemiddelde grootte sal pas. (Nie uitermate klein of groot hie).

Gastehandoek: Standaardgrootte.

Babakombersie: Groot genoeg om baba te kan toewikkell.

Tafelkleedjie is groter as 'n teekleedjie.

Gewoonlik reghoekig of rond, kan ovaal of vierkantig wees

Teekleed: ± 75 - 150 vierkant. Oor reghoekig en rond.

Servette: Grootte hang af van tipe, bv. vir tee, ontbyt of dinee.

Skinkbordkleedjie en plekmatte: reghoekig, vierkantig rond, ovaal, ens.

? Loper: Gewoonlik reghoekig. $\frac{1}{3}$ van lengte.
Heelwat langer as breed.

? Middellap: Rond, vierkantig, reghoekig; grootte sal afhang van grootte van tafel.

Stoelkussingoortreksel: Van klein tot matig groot.
Enige fatsoen - wees versigtig met sierfatsonee.

Gordyne, bedspreie, ens. sal afhang van waar dit gebruik word.

Versiering; Gewoonlik word huishoudelike linne voorgeskryf in 'n klas waar een of ander vorm van versiering toegelaat of voorgeskryf word. Vereistes:

Moet wasbaar wees.
Nie te veel stryk verg nie.
Sterk en tog mooi.

Plasing van versiering: Plaas waar dit die mooiste sal lyk, bv.

Laken: Op boonste rand.

Teemusoortreksel: Aan beide kante

Sloop: Aan een kant.

Gastehandoek: Op onderste rand.

Babakombersie: In die middel, op die rand of in die hoeke.

Tee en tafelkleedjies: Op rand.
Op rand en senter.
Bokant die borde (vir 'n tafelkleed).
Servette: In één hoek.
Skinkbordkleedjie: Enige.
Plekmatte: 'n Strook bo.
'n Strook langs een kant.
Dekpatroon.
Stoelkussingoortreksel: Geen definitiewe
bo en onderkant nie.
Gordyne: Hang af waar dit gaan hang.
Bedsprei: Rand en senter.
By kussing.

Versiering van babalinne moet sag wees, bv. op 'n babasloop.

Stof: Duursaam, wasbaar, en kleurvas.
Geskik vir tipe artikel en tegniek van versiering.
Slegs goeie kwaliteit regverdig die werk wat daar-
in gaan.

Nate: Gewoonlik rol- of toe enkelnate.
Moet sterk wees.
Moet nie fatsoen van artikel benadeel nie, bv.
hoeke van kussing,
ronde naat van teemusoorstreksel.

Siernate kan gebruik word om 'n groot artikel op
te bou, bv.
'n tafelkleed van vierkante.

Afwerking en werkprosesse: Ooreenkomsdig tipe artikel.

Soom: Selfkante word aan lakens, ens. gelaat.
~~Verstrekhoek.~~
Breedte van soom in verhouding tot artikel.

BEOORDELING VAN ARTIKELS

Sien Leerplan vir beoordelaarskurses in Masjienwerk par.
4.2 (bl.4)

Hersien die volgende paragrawe in die lesing, Inleiding
tot 'n Beoordelaarskursus in Masjienwerk:

- bl. 6, par. 4.1.5 (foutief aangegee as par.4.1.6),: Hoe
om 'n klas op 'n skou te beoordeel.
- bl. 7, par. 4.2 Kritiek.
- bl. 10, par. 4.3 Toekenning van punte.
- bl. 12, par. 4.4 Diskwalifikasie.
- bl. 13, par. 4.5 Prystoekenning.

.2.2 Bespreking van probleme wat dames met bogenoemde ondervind.

.2.3 Bewoording van kritiek en punte vir beoordeling:

Voorkoms

Styl: Geskik vir tipe artikel, stof en ouderdomsgroep.

Gee krediet as styl ondernemingsgees toon omdat daar gewoonlik meer geleentheid vir foute is.

Maak opmerking oor oninteressante styl bv. "styl baie eenvoudig, kon interessanter gewees het;" gee idees.

Gee hier min punte vir voorkoms.

Styl moet tred hou met die mode.

Verhouding: Vergelyk ruglengte, buustemaat en lengte met die volgende: Breedte van skouers.

Lengte van moue.

Wydte van moue.

Lengte van lyfie.

Plasing van pylnate.

Lengte van broekspype.

Wydte van broek om heupe.

Wanneer 'n inskrywing uit 2 stukke bestaan, moet hul in verhouding wees, bv. slaappak.

Deelnemers is veronderstel om vir gemiddelde figure te werk.

Maak 'n opmerking as grootte buitengewoon lyk, bv.

"n besondere groot/klein artikel vir iemand van hierdie ouderdomsgroep."

Trek punte af.

Huishoudelike linne: Moeilik om verhouding te kritiseer want jy weet nie waar dit gebruik word nie.

Kan praat van 'n "buitengewone fatsoen" as dit jou pla.

Stof: Moet geskik wees vir tipe artikel, styl, tegnieke wat gebruik is, ens.

As jy dit nie as geskik beskou nie: Maak 'n beter voorstel. Sê bv. "sou x nie meer geskik wees nie?"

Neem winkels in die omgewing in ag en vind uit wat daar te vindé is.

Garing: Is dieselfde kleur deurgaans gebruik?

As kleur nie goed pas nie (veral in afgeleë dorpe), se liever: "Probeer garing in 'n effe donkerder skakering kry" (of wat ook al skort).

Let op dikte van garing.

Tooisels: Gee krediet waar oorspronklikheid en goede smaak gebruik is en waar tooisels self gemaak is.

Let op gehalte van tooisels, bv. duursaamheid, wasbaarheid, tipe vesel, ens.

Smaakkolle plasing van tooisels.

As kledingstuk oninteressant vertoon, maak 'n voorstel van 'n tooisel wat dit mooi sal smuk of ophelder, bv. saalsteek.

Parswerk: Algemene indruk, nie doodgepars nie.

Nate, krae, ens. netjies gepars, nie deurgestryk of blink nie.

Some goed weggekrimp, nie deurgestryk nie.

Let op parsmerke van vasstryktussenbelegsels, gee wenke. Hele artikel moet ewevelle gepars wees.

Artikels wat vervoer was toon dikwels voumerke, - moet

dus nie streng kritiseer nie.

Artikels wat oor en oor by skoue vertoon word, het later 'n doodgeparsde voorkoms - trek punte af.

Kreukeltrae stof se nate lyk dikwels ongepars - moenie kritiseer nie.

Frisheid en skoonheid is 'n belangrike aspek by skouwerk.
Trek punt af vir die volgende -

Vuil kolle.

Tekens van hantering (oor en oor vertoon?).

Merke van potlood, aftrekwiel, ens. wat aan die regte kant sigbaar is.

Werkgehalte

Uitknip: Korrekte draadrigting let veral op rug en op middelvoor by 'n rok wat oopknoop.

Draadrigting en ontwerp by sakke.

Pool- en pluisrigting by sekere stowwe.

Motiewe, strepe en ruite wat moet pas, bv. by rug, middelvoor, romp, moue, ens.

Stikwerk: As jy kan sien dat 'n te dik naald gebruik is, is dit 'n fout (naald dalk stomp?)

Steeklengte geskik en deurgaans dieselfde.

Steekspanning: Moenie te veel punte aftrek as dit effe wissel nie.

Die meeste masjiene is afwisselend bo en onder effe sterker.

Almal kan nie die duur naaimasjiene bekostig nie.

Sê: "Aandag moet aan steekspanning gegee word," of "Raadpleeg u agent omtrent steekspanning."

Spanning by knoopsgate is bo effe slapper.

Reguit stiksels is belangrik, veral by lang nate; die probleem is dikwels dat dit nie netjies en reguit geknip was nie en nou word langs die krom kniplyn gestik.

Some moet baie reguit gestik wees.

Konstruksiemetodes: Korrekte metodes, volgens Handleiding, moet gebruik word. As hervan afgewyk word, probeer agterkom of die ander metode doelbewus gevolg is, bv. of dit by die stof en snit pas. As dit goed werk, moenie veel kritiseer nie. Sê bv. "Volgens Handleiding nie heeltemal korrek nie, maar u het die metode suksesvol gebruik."

Let op die volgende:

Nate: Keuse, breedte, uitdun.

Belegsels: Reg geknip.

Tussenbelegsels: Onderstiksel na uitdun.

Aanmekaarstik van pante:

Mou: Inruim van moukop.

Gee wenke as swak.

Netjiese mouboordjies.

Kraag: Moet professioneel lyk.

Let op metode van insit en uitdun.

Lyfie- en rompnate

Sakke.

Openinge: Netheid.

Middelagter en middelvoorlyne opmekaar.

Knope en knoopsgate reg geplaas.

Keuse van vasmakers, bv. knope, ritssluiser, ander.

Soom: Moet professioneel lyk.

Breedte - deurgaans ewe breed (eerste vou moet ook netjies wees).

Wegruim van volligheid.

Onopsigtelik maar sterk genoeg vasgework.

Ander konstruksiemetodes wat gebruik is.

niet oor

Afwerking moet beklemtoon word ten koste van voorkoms nie.
Let op:

Nate: Sien Hand. Moenie op die afwerking van crimplene aan-
dring omdat jy self daarvan hou nie.

Naattoelating moet ewe breed geknip wees.

Deeglik uitgedun.

Belegsels: Vasgevang aan naattoelatings en pylnate of reg
rondom Vasgevang (volgens Hand.)

Uitdun.

Gepasde afwerking van rou rande.

Pylnate: Afwerking van punt.

Rigting. Moenie onnodig kritiseer nie.

Afwerking van oopgeknipte pylnate.

Openinge: Stewig en sterk.

Versterking van onderent, waar nodig met ~~met~~
Trensie bo by ritssluiser.

Sakke: Rou rande.

Versterking indien vereis, reg aangebring.

Huiswerk.

BEOORDELAARSKURSUS IN MASJIENWERK JUDGES COURSE IN MACHINE SEWING

- 1.0 U skryf die kritiek neer by 'n Masjienverk Afdeling. U merk later dat die pryskaarte nie reg aangebring is nie. Wat is u optrede?
- You have to write down the criticism in the Machine Sewing Section. You notice afterwards that the tickets for prizes have been wrongly attached. What steps would you take?
- 2.0 'n Winkel het 'n roklength crimplene as eerste prys vir 'n kompetisie geskenk. Die beoordelaar wil twee eerste pryse toeken. Wat is u optrede?
- A shop has donated one dress length in crimplene as a first prize in a competition. The judge wishes to allocate two first prizes. What steps would you take?
- 3.0 'n Geweldige stofstorm gepaard met reën, breek los op die dag voor die beoordeling. As gevolg daarvan het twee artikels vuil kolle. Wat is u optrede?
- A violent dust storm accompanied by rain occurs on the day before judging. As a result two articles show dirt marks. What steps would you take?

BEOORDELAARSKURSUS IN MASJIENWERK JUDGES COURSE IN MACHINE SEWING

Een van u taklede raadpleeg u in verband met vier van die volgende kompetisies. Watter inligting sal u haar gee?

1. Dameskamerjas vir die somer
2. Kruippakkie.
3. Gastehanddoek
4. Onderbaadjie vir 'n man van gebreide wolstof of mengsel
5. Terrasrok.
6. Langbroekpak vir 'n damestudent
7. Getailleerde rok
8. Ontbytafeldoek met vier servette

One of your branch members consult you in connection with four of the following competitions. What information would you give her?

1. Lady's summer dressing gown
2. Crawler
3. Guest towel
4. Waistcoat for a man in knitted woollen fabric or mixture
5. Terrace dress
6. Slack suit for a lady student
7. Tailored dress
8. Breakfast cloth and four serviettes

BEOORDELAARSKURSUS IN MASJIENWERK

JUDGES COURSE IN MACHINE SEWING

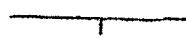
Vir suksesvolle kleremakery is dit noodsaaklik dat pante met die uitknip noukeurig gemerk word. Dui op die onderstaande sketse aan waar merke in die vorm van kepies, knippies en snyersrygsteek aangebring sal word.

To be a successful dressmaker it is essential to mark all garment pieces when cutting out. Indicate the position of notches, clips and tailor's tack on the following sketches.

Kepies/Notches

Knippies/Clips

Snyersrygsteek/Tailor's tack

